

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

Společenský a politický život v obci Srch

Lenka Horčíčková

© 2010 ČZU v Praze

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Společenský a politický život v obci Srch" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 8. 4. 2010

Lenka Horčíčková

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala doc. PhDr. Zdeňku Pátkovi CSc. vedoucímu mé diplomové práce za odbornou pomoc, cenné rady a připomínky při zpracování mé diplomové práce.

Také bych chtěla poděkovat Ing. Janě Jiráňové starostce obce Srch za pomoc při zpracování praktické části mé práce a dále také Mgr. Mileně Vránové kronikářce obce Srch za poskytnutí podkladů pro část mé diplomové práce.

Společenský a politický život v obci Srch

The Public Life and the Political Process in Srch

Souhrn

Tato diplomové práce je zaměřena na společenský a politický život v obci Srch. Práce obsahuje základní údaje o obci, kdy tyto jsou shrnutím poznatků z oblasti sociální, historické, demografické a politické, neboť všechny faktory těchto oblastí zásadním způsobem ovlivňují možnost vytvořit komplexní charakteristiku obce.

Praktická část mé práce se věnuje analýze současného stavu obce, ale zaměřuje se i na její budoucí vývoj. Analýza byla zpracována na základě osobních rozhovorů s občany obce a s představiteli komunální politiky obce Srch. Při rozhovorech byly kladeny otázky vztahující se k jednotlivým oblastem zkoumání, kdy tyto vyplynuly ze zadání diplomové práce.

Z aktuálních údajů získaných prostřednictvím rozhovorů jsem zpravovala vlastní analýzu, která by mohla přispět formou již ucelených poznatků k lepší prezentaci obce Srch. Vzhledem k tomu, že i já jsem občanem obce Srch, neboť v této obci žiji, pokusila jsem se tímto navrhnout některá možná řešení nově zjištěných, ale i již existujících problémů a nepřímo tak možná zasáhnout do vývoje obce či budoucího pohledu na ni.

Klíčová slova:

Obec
Život v obci
Společenský život
Politický život
Socioekonomická charakteristika obce
Komunální politika
Politické strany v obci
Volby

Summary

This diploma thesis focuses on social and political life in the village of Srch. This work contains key information about the village, during which time this data is a summary of findings from the social, historic, demographic and political aspect, because all these factors significantly influence the possibility of providing a complex description of the village.

The practical section of my work is devoted to analysis of the current situation in the village, but also focuses on its future development. The analysis was prepared on the basis of personal interviews with village inhabitants and with representatives of the municipal policy of the village of Srch. Questions were asked during interviews, which were related to individual fields of investigation, whereas these issued from the assignment for the diploma thesis.

On the basis of current data acquired from these interviews I worked up my own analysis, which could contribute towards better presentation of the village of Srch in form of the comprehensive findings. With regard to the fact that I myself live in Srch, I attempted to propose several possible solutions to newly discovered and also existing problems and indirectly attempted to influence the development of the village or its future perception.

Keywords:

Village
Life in the village
Social life
Political life
Social-economic characteristics of the village
Municipal policy
Political parties within the village
Elections

Obsah

1. ÚVOD	5
2. CÍL PRÁCE A METODIKA	7
3. LITERÁRNÍ REŠERŠE	8
3.1 OBECNÁ CHARAKTERISTIKA.....	8
3.2 ORGÁNY OBCE.....	9
3.3 SDRUŽOVÁNÍ OBCÍ.....	10
3.4 KOMUNÁLNÍ POLITIKA	11
3.5 POLITICKÉ STRANY	12
3.6 VOLEBNÍ PROCES V OBCÍCH.....	15
3.7 VOLBY DO ZASTUPITELSTEV OBCÍ.....	16
3.7.1 Volební účast.....	18
4. SOCIÁLNĚ EKONOMICKÁ CHARAKTERISTIKA OBCE	19
4.1 CHARAKTERISTIKA RESPONDENTŮ VÝZKUMU	19
4.2 OBEC SRCH	22
4.2.1 Místní jméno Srch.....	22
4.2.2 Vývoj obce	23
4.3 HISTORIE A VZNIK OBCE.....	24
4.3.1 Památky v obci a okolí.....	25
4.4 DEMOGRAFICKÁ STRUKTURA	25
4.4.1 Obyvatelstvo obce.....	25
4.4.2 Ekonomická aktivita obyvatelstva	29
4.4.3 Nezaměstnanost v obci.....	31
4.4.4 Bytová situace v obci	31
4.4.5 Občanská vybavenost v obci	32
4.5 ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ	34
5. ČINNOST ZÁJMOVÝCH A SPOLEČENSKÝCH ORGANIZACÍ	35
5.1 ČINNOST SPOLKŮ V OBCI.....	35
5.1.1 Kulturní a společenské akce v obci	36
5.1.2 Možnosti komunikace v obci.....	37
5.1.3 Zvyky a obyčeje.....	40
5.2 PROGRAM OBNOVY VESNICE.....	41
5.2.1 Názory občanů na dění v obci.	42
5.2.2 Pohled zastupitelů na aktuální problémy v obci.....	44
5.3 SVAZEK OBCÍ POD KUNĚTICKOU HOROU	45
5.4 AKTIVITA OBČANŮ V OBCI.....	46
6. POLITICKÉ STRANY V ŽIVOTĚ OBCE	49
6.1 ZASTUPITELSTVO OBCE SRCH.....	49

6.2 POLITICKÁ PARTICIPACE OBČANŮ OBCE SRCH.....	54
6.3 ÚČAST VE VOLBÁCH V OBCI SRCH.....	56
6.4 POLITICKÉ STRANY V OBCI SRCH.....	62
7. ZÁVĚR.....	66
8. SEZNAM LITERATURY.....	69
9. PŘÍLOHY.....	71

1. Úvod

Tématem této diplomové práce je problematika společenského a politického života v obci Srch. V obci Srch žiji od 7 let a přestěhovala jsem se do obce z nedalekých 6 km vzdálených Pardubic. Vzhledem k tomu, že jsem v obci vyrůstala od dětství, přestože jsem zde neměla trvalý pobyt od narození, účastnila jsem se zde různých společenských akcí a měla jsem příležitost sledovat vývoj a přeměnu obce v různých oblastech. Pozitivní vliv v tomto měl na mě od dětství také strýc mého otce pan Jaromír Pultar, který dlouhá léta působil v obci jako kronikář a již od dětství mi o obci vyprávěl a umožňoval mi nahlížet do obecních kronik. Vzhledem k tomu, že jsem vyrůstala v dnes již tzv. staré části Srchu, byla jsem také v kontaktu s občany obce, kteří v obci prožili celý svůj život a měli ve svých vzpomínkách co předat další generaci. Když jsem se později snažila obstarat si o obci nějaké informace či data, zjistila jsem, že o obci není zpracován žádný ucelený dokument, který by se obec pokusil charakterizovat a přinesl o ní ucelené poznatky.

Obec je veřejnoprávní územní korporace. Obcemi jsou ty územní samosprávné celky, které měly statut obce ke dni účinnosti zákona o obcích č. 128/2000 Sb. a dále obce nově zřízené podle tohoto zákona. Tradičně byly obce rozdělovány na vesnice, městečka (městyse) a města.¹ Každá obec musí být trvale obývána lidmi. Obyvatelstvo obce je personálním znakem obce, patřícím mezi její základní a nutné prvky. Občanem obce je státní občan, který je v obci hlášen k trvalému pobytu.²

Životní styl obyvatel venkova je odlišný od obyvatel měst, na venkově je patrný vliv uzavřených lokálních komunit, osobní vztahy jsou úzce omezené.³ Názor lidí žijících na venkově na kvalitu života a postoj k veřejným záležitostem obce (místní politika, rozhodování o veřejných věcech, participace, fungování veřejné správy, spolupráce obcí) lze chápat jako indikátory dobrého spravování obce.⁴

(Hudák,J.,Jüptner,P.,2003) zastávají názor, že v malých obcích se komunální politiky účastní nejrůznější zájmová a profesní sdružení a spolky.⁵ V těch nejmenších pak kandidují pouze jednotlivci na samotných volebních listinách, aniž by zastřešovali nějakou politickou stranu. Komunální politická seskupení jsou často ideologicky nestruturovaná, z pohledu parlamentní politiky se setkáváme s „absurdními“ vztahy, programovými cíli i koalicemi.⁶

¹ KOUDELKA, Z. *Obce a kraje podle reformy veřejné správy po roce 2000*. 1.vydání. Praha: LINDE Praha a.s., 2000, str.41. ISBN 80-7201-250-9.

² KOUDELKA, Z. *Obce a kraje podle reformy veřejné správy po roce 2000*. 1.vydání. Praha: LINDE Praha a.s., 2000, str.47-48. ISBN 80-7201-250-9.

³ MAJEROVÁ, V. a kol, *Český venkov 2006-Sociální mobilita a kvalita života venkovské populace*. 1. vydání. Praha: PEF ČZU, 2006, str.113..ISBN 978-80-213-1631-7.

⁴ MAJEROVÁ, V. a kol, *Český venkov 2006-Sociální mobilita a kvalita života venkovské populace*. 1. vydání. Praha: PEF ČZU, 2006, str.12..ISBN 978-80-213-1631-7.

⁵ HUDÁK,J.-JÜPTNER,P.-SVOBODA,J.*Komunální politické systémy*.1. vydání.Praha: Univerzita Karlova v Praze Filozofická fakulta,2003, str. 32.ISBN 80-7308-056-7.

⁶ HUDÁK,J.-JÜPTNER,P.-SVOBODA,J.*Komunální politické systémy*.1. vydání.Praha: Univerzita Karlova v Praze Filozofická fakulta,2003, str. 35.ISBN 80-7308-056-7.

(Hudák,J.,Jüptner,P.,2003)⁷ se k zázemí politických stran vyjadřují tak, že každé politické uskupení má v různých geografických oblastech České republiky svoji základnu, která vyplývá ze sociálních, demografických, náboženských, kulturních a historických faktorů. V „anonymních“ parlamentních volbách se politické preference projevují přímo, voliči odevzdávají hlas straně s preferovanou ideovou orientací. Naproti tomu v komunálních volbách (a zejména v menších obcích) se projevují nepřímo „dlouhodobou preferencí“, a to realizací lokálních osobností v té či oné straně.

Početné zastoupení nezávislých kandidátů a jejich sdružení je charakteristickým rysem politické scény na obecní úrovni. Nezávislí kandidáti vyhovují specifickým rysům lokálního politického procesu. V nejmenších obcích nezávislí a jejich sdružení představují hlavní, někdy i jediný způsob formování politických subjektů, ve větších obcích pak doplňují stranické spektrum.⁸

V diplomové práci se nejprve zaměřuji na základní údaje o obci, které by měly být shrnutím poznatků z oblastí sociální, historické, demografické a politické, neboť všechny faktory těchto oblastí ovlivňují možnost vytvořit komplexní charakteristiku obce. Další částí je praktická část práce, v které se věnuji analýze současného stavu obce, ale zaměřuje se i na její budoucí vývoj. Analýza byla zpracována na základě osobních rozhovorů s občany obce a s představiteli komunální politiky obce Srch. Při rozhovorech byly kladeny otázky vztahující se k jednotlivým oblastem zkoumání, kdy tyto vyplynuly ze zadání diplomové práce.

Předmětem práce je sociálně ekonomická charakteristika obce, činnost zájmových a společenských organizací v obci a vliv politických stran na život v obci. Zaměřuji se tedy především na popis vývoje, vzniku a historie obce, na demografickou strukturu obyvatel obce, ekonomickou aktivitu obyvatel, nezaměstnanost, bytovou situaci v obce, občanskou vybavenost obce, životní prostředí. V kapitole činnost zájmových a společenských organizací v obci připomínám působení Sboru dobrovolných hasičů, Sokola, zařazení obce do Programu obnovy venkova či účast ve Svazku obcí pod Kunětickou horou. Poslední kapitolou jsou politické strany v životě obce a zde jsem se zaměřila na orgány obce, na volby do obecního zastupitelstva, politickou participaci občanů, volební účast v jednotlivých volbách, na účast žen v komunální politice.

⁷ HUDÁK,J.-JÜPTNER,P.-SVOBODA,J.*Komunální politické systémy*.1. vydání.Praha: Univerzita Karlova v Praze Filozofická fakulta,2003, str. 27.ISBN 80-7308-056-7.

⁸ ČMEJREK,J.*Obce a regiony jako politický prostor*.1.vydání.Praha:Alfa Nakladatelství, s.r.o.,2008,str.64.ISBN 978-80-87197-00-4.

2. Cíl práce a metodika

Zpracováním mé diplomové práce jsem se chtěla pokusit o vytvoření komplexní charakteristiky obce Srch. Formou ucelených poznatků jsem se chtěla pokusit obec charakterizovat ve všech základních oblastech, které na ní a na její občany působí, vzájemně je ovlivňují a podílejí se na vytváření jejího celkového obrazu a to jak ve vztahu k současnému stavu obce tak i jejímu budoucímu vývoji. K tomuto mi především v teoretické části pomohlo studium odborné literatury, odborných pramenů a právních předpisů vztahujících se k tématu mé práce. Pro tvorbu teoretické části práce jsem dále také využívala údaje Českého statistického úřadu, které jsem po jejich vzhledání a vlastním zpracování aplikovala na obec Srch.

V praktické části jsem s využitím polostandardizovaných rozhovorů s občany a se zastupiteli obce provedla analýzu aktuálního stavu i vývoje obce. Teoreticky získané a zpracované informace jsem použila především k vytvoření základní charakteristiky obce. Jejich následnou aplikací na obec jsem takto získané informace doplnila o informace získané z rozhovorů s oběma skupinami respondentů a vzájemně tyto mezi sebou konfrontovala. Získané výsledky měli umožnit vymezení nově vznikajících či již existujících problémů a navrhnout jejich řešení.

Práce je rozdělena na tři základní části. První část se zabývá problémem v obecné rovině na základě studia literatury. Druhá část má za předmět sociálně ekonomickou charakteristikou obce a zkoumá činnost zájmových a společenských organizací. Třetí je zaměřena na politické strany v životě obce.

Výběr počtu respondentů pro svůj výzkum jsem nemohla příliš ovlivnit, neboť vzhledem k tomu, že hlavním faktorem pro jejich výběr bylo rozdělení na dvě skupiny a to občany obce a zastupitele obce. Počet, pohlaví i věk zastupitelů byl dán, tj. počet 9 respondentů a počet občanů obce jsem stanovila na 18 respondentů. Původně byl počet respondentů vyšší, ale vzhledem k tomu, že ze zastupitelstva obce odstoupili dva zastupitelé, upravila jsem tedy i počet respondentů - občanů. Respondenty - občany jsem dle pohlaví rozdělila rovnoměrně, je tedy zastoupen stejný počet mužů i žen. Anonymita nemohla být garantována při vlastním provádění rozhovorů, při zpracování získaných informací však již byla plně respektována.

3. Literární rešerše

3.1 Obecná charakteristika

Obec je základním článkem územní samosprávy, samostatným právním subjektem, základním správním celkem, reprezentantem veřejných zájmů a zájmů občanů, nositelem veřejné moci. Obec má svá práva a povinnosti. Obec je účastníkem správního řízení (např. stavebního), samostatným ekonomickým subjektem (hospodaří s vlastními i svěřenými finančními prostředky), zřizovatelem obecní policie, neziskových organizací a obecních podniků, vlastníkem majetku movitého a nemovitého, správcem obecních a veřejných záležitostí, vydavatelem závazných právních norem (obecních vyhlášek).⁹

Legislativně je obec definována v § 1 zákona 128/2000 Sb., o obcích: „Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů, tvoří územní celek, který je vymezen hranicí územní obce.“¹⁰

Venkovské sídlo, venkovská obec či jednoduše vesnice je označení pro sídlištní jednotku ve venkovském prostoru.¹¹

A. Slepíčka rozlišuje a uvádí, že „Venkovskými sídly rozumíme všechny prostorově oddělené sídelní útvary mimo města. Vesnice lze charakterizovat jako kompaktní venkovská sídla s počtem obyvatel až do 2000 až 5000 obyvatel nemající znaky města.“¹²

(Hudečková, H.,2008)¹³ uvádí, že venkov jako fyzické prostředí žití lidí má blíže k přírodě než fyzický prostor města, dále že venkov jako sociální prostředí žití lidí si zachoval jisté svébytné kulturní rysy (rozdílné od sociálního prostoru města) a že venkovská společnost jako ustálená struktura sociálních vztahů si také zachovala svá specifika.

Převaha přírodního prostoru a jeho agro-leso-pastevní užití se promítá do specifického vztahu venkovský člověk – příroda (např. větší citlivost vůči přírodním jevům, zároveň větší „krutost“ ve smyslu zákonů přírodního výběru). Decentralizovaný způsob osídlení se promítá v neanonymním žití, akcentu na neformální jednání „tváří v tvář“, preferování místních autorit a tradic, zachovávání místních zvyků a obyčejů a přetrvávání tzv. mechanické solidarity (tj. soudržnosti na základě rodových, příbuzenských a sousedských vztahů). Cyklické pojmání času, odvíjené od přírodního koloběhu působí na spíše osudové vnímání života, na menší uspěchanost („honění času“) a jistou nedůvěru ke změnám obecně.¹⁴

⁹KÁŇA, P. *Základy veřejné správy*. 2. přepracované a doplněné vydání. Ostrava: Montanex, 2007, str.50. ISBN 978-80-7225-244-2.

¹⁰MAJEROVÁ, V. a kol. *Český venkov 2008-Proměny venkova*. 1. vydání. Praha: PEF ČZU, 2008, str.17.ISBN 978-80-213-1991-0.

¹¹ MAJEROVÁ, V. a kol. *Český venkov 2008 -Proměny venkova*.1. vydání. Praha:PEF ČZU, 2008, str.16.ISBN 978-80-213-1991-0.

¹² MAJEROVÁ, V. a kol. *Český venkov 2008 -Proměny venkova*.1. vydání. Praha:PEF ČZU, 2008, str.16. ISBN 978-80-213-1991-0.

¹³ HUDEČKOVÁ,H.-LOŠŤÁK,M.-ŠEVČÍKOVÁ,A.*Regionalistika, regionální rozvoj a rozvoj venkova*.3. vydání.Praha: Reprografické studio PEF ČZU v Praze,2008, str. 38.ISBN 978-80-213-1413-9.

¹⁴HUDEČKOVÁ,H.-LOŠŤÁK,M.-ŠEVČÍKOVÁ,A.*Regionalistika, regionální rozvoj a rozvoj venkova*.3. vydání.Praha: Reprografické studio PEF ČZU v Praze,2008, str. 40.ISBN 978-80-213-1413-9.

(Čmejrek,J.,2004)¹⁵ uvádí, že lidé obvykle dávají město a venkov do protikladu, svět industriální stojí proti světu agrárnímu.

3.2 Orgány obce

Zastupitelstvo obce je složeno z členů zastupitelstva obce, jejichž počet na každé volební období stanoví v souladu se zákonem zastupitelstva obce nejpozději do 85 dnů přede dnem voleb do zastupitelstev v obcích, pro nové volby může být tato lhůta zkrácena nejvíce o jednu třetinu.

Zastupitelstvo obce při stanovení počtu členů zastupitelstva obce přihlédne zejména k počtu obyvatel a velikosti územního obvodu. Počet členů zastupitelstva obce, který má být zvolen, se oznámí na úřední desce obecního úřadu nejpozději do 2 dnů po jeho stanovení. Kromě toho může být počet členů zastupitelstva obce uveřejněn způsobem v místě obvyklým.

Rozhodující pro stanovení počtu členů zastupitelstva obce je počet obyvatel obce k 1. lednu roku, v němž se konají volby. Mandát člena zastupitelstva obce vzniká zvolením, ke zvolení dojde ukončením hlasování. Člen zastupitelstva obce vykonává svůj mandát osobně a v souladu se svým slibem a není přitom vázán žádnými příkazy. Funkce člena zastupitelstva je veřejnou funkcí.

Člen zastupitelstva obce má při výkonu své funkce právo

- a) předkládat zastupitelstvu obce, radě obce, výborům a komisím návrhy na projednání,
- b) vznášet dotazy, připomínky a podněty na radu obce a její jednotlivé členy, na předsedy výborů a dalších, písemnou odpověď musí obdržet do 30 dnů,
- c) požadovat od zaměstnanců obce zařazených do obecního úřadu, jakož i od zaměstnanců obce zařazených do obecního úřadu, jakož i od zaměstnanců právnických osob, které v obec založila nebo zřídila, informace ve věcech, které souvisejí s výkonem jeho funkce, informace musí být poskytnuta nejpozději do 30 dnů.¹⁶

Zastupitelstvo obce může zřídit jako své iniciativní a kontrolní orgány výbory. Svá stanoviska a návrhy předkládají výbory zastupitelstvu obce. Zastupitelstvo obce zřizuje vždy finanční a kontrolní výbor. Obec, v jejímž územním obvodu žije podle posledního sčítání lidu alespoň 10% občanů hlásících se k národnosti jiné než české, zřizuje výbor pro národnostní menšiny. Předsedou výboru je vždy člen zastupitelstva. Výbor plní úkoly, kterými jej pověřil zastupitelstvo obce. Ze své činnosti výbor odpovídá zastupitelstvu obce.¹⁷

Rada obce je výkonným orgánem obce v oblasti samostatné působnosti a ze své činnosti odpovídá zastupitelstvu obce. V oblasti přenesené působnosti přísluší radě obce

¹⁵ ČMEJREK,J.*Zemědělství a venkov v politickém procesu*.1. vydání.Praha: Reprografické studio PEF ČZU v Praze,2004, str.35.ISBN 80-213-0768-4.

¹⁶ ČMEJREK,J. a KOPŘIVA,R.*Základy veřejné správy*.1. vydání.Praha:Reprografické studio PEF ČZU v Praze,2008.str. 39-40.ISBN 978-80-213-1626-3.

¹⁷ ČMEJREK,J. a KOPŘIVA,R.*Základy veřejné správy*.1. vydání.Praha:Reprografické studio PEF ČZU v Praze,2008.str. 48-49.ISBN 978-80-213-1626-3.

rozhodovat, jen stanoví-li tak zákon. V obci, kde se rada nevolí, vykonává její pravomoc starosta, nestanoví-li zákon jinak (§ 102 odst. 4).¹⁸

Rada obce může zřídit jako své iniciativní a poradní orgány komise. Svá stanoviska a náměty předkládají komise radě obce. Komise se usnává většinou hlasů svých členů. Ze své činnosti je komise odpovědná radě obce; ve věcech výkonu přenesené působnosti na svěřeném úseku odpovídá starostovi.¹⁹

Starosta zastupuje obec navenek. Volí jej (stejně jako místostarostu či místostarosty) do funkce zastupitelstvo obce z řad svých členů. Starosta a místostarosta musí být občanem České republiky. Za výkon své funkce odpovídají zastupitelstvu obce. Starosta odpovídá na včasné objednání přezkoumání hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok. Starostu zastupuje místostarosta. Starosta spolu s místostarostou podepisuje právní předpisy obce.²⁰

Obecní úřad tvoří starosta, místostarosta, tajemník obecního úřadu, je-li tato funkce zřízena, a zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu. Obecní řad v oblasti samostatné působnosti plní úkoly, které mu uložilo zastupitelstvo obce nebo rada obce, a pomáhá výborům a komisím v jejich činnosti. Tajemník obecního úřadu je odpovědný starostovi za plnění úkolů obecního úřadu v samostatné i přenesené působnosti.²¹

3.3 Sdružování obcí

Za významné lze také považovat sdružování obcí či činnost různých zájmových sdružení v obci. Tomuto tématu se ve své práci také blíže věnuji.

(Hajný,P.,2005)²² uvádí, že spolupráce obcí v rámci dobrovolných sdružení obcí se v současné době jeví jako nejvhodnější cesta, jakou mohou obce jít při dosahování svých cílů v oblasti ekonomické, sociální, kulturní a i v dalších oblastech. Takováto spolupráce je největší příležitostí pro malé obce. Vzhledem ke své velikosti a omezeným možnostem též často nemohou dosáhnout na finanční zdroje z rozpočtu kraje, státu či Evropské unie.

Neméně důležitým je poznání existence a funkce občanských sdružení a lokálně působících spolků, které mohou mít významnou úlohu ve vytváření politické soustavy dané lokality.²³

Občané obce se podílejí na záležitostech obce přímo (dobrovolnou prací v komisích obecního úřadu, účastí v místním referendu a účastí na veřejných schůzích)

¹⁸ ČMEJREK,J. a KOPŘIVA,R.*Základy veřejné správy*.1. vydání.Praha:Reprografické studio PEF ČZU v Praze,2008.str. 44-45.ISBN 978-80-213-1626-3.

¹⁹ ČMEJREK,J. a KOPŘIVA,R.*Základy veřejné správy*.1. vydání.Praha:Reprografické studio PEF ČZU v Praze,2008.str. 48-49.ISBN 978-80-213-1626-3.

²⁰ ČMEJREK,J. a KOPŘIVA,R.*Základy veřejné správy*.1. vydání.Praha:Reprografické studio PEF ČZU v Praze,2008.str. 46-47.ISBN 978-80-213-1626-3.

²¹ ČMEJREK,J. a KOPŘIVA,R.*Základy veřejné správy*.1. vydání.Praha:Reprografické studio PEF ČZU v Praze,2008.str. 46-47.ISBN 978-80-213-1626-3.

²²BUBENÍČEK,V.-ČOPÍK,J.-HAJNÝ,P.-KOPŘIVA,R.-NEUMANOVÁ,T.(Eds.) *Obce jako aktéři politického procesu.In Komunitní studie regionálních politických systémů a problematika metodiky jejich zpracování*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze. Provozně ekonomická fakulta. Katedra humanitních věd, 2005, str. 18.ISBN 80-213-1326-9.

²³BUBENÍČEK,V.-ČOPÍK,J.-HAJNÝ,P.-KOPŘIVA,R.-NEUMANOVÁ,T.(Eds.) *Obce jako aktéři politického procesu.In Komunitní studie regionálních politických systémů a problematika metodiky jejich zpracování*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze. Provozně ekonomická fakulta. Katedra humanitních věd, 2005, str. 6. .ISBN 80-213-1326-9.

nebo nepřímo (prostřednictvím volených zástupců do zastupitelstva ve veřejných komunálních volbách).²⁴

3.4 Komunální politika

Lokální politický proces by měl být charakterizován celým spektrem politických stran místní politické úrovně, jejich členské základny, činnosti a vztahů mezi nimi. Údaje o politických stranách je možné získat prostřednictvím standardizovaného, popř. polostandardizovaného rozhovoru s vrcholovými představiteli daných politických subjektů. Studium politických stran je vhodné završit analýzou volebních programů. Význam těchto politických subjektů v politickém životě obcí je možné demonstrovat deskripcí volebních výsledků komunálních, krajských a parlamentních voleb, zveřejněných Českým statistickým úřadem.²⁵

I já jsem si pro svoji praktickou část práce zvolila jako metodu získávání informací a údajů standardizovaný rozhovor. Více je uvedeno v kapitole cíl práce a metodika. Důležité je také dle mého názoru při charakteristice politiky v obcích porovnat a odlišit tuto politiku od politiky celostátní.

Odkazy na jednotlivé citace různých autorů vztahujících se ke komunální politice bych chtěla demonstrovat, že výzkumy v oblasti komunální politiky či výzkumy o působení politických stran v obcích se již zabývala velká řada autorů. Teprve na závěr své práce budu moci ověřit a porovnat níže uvedené závěry s výsledky mého výzkumu.

(Bubeníček, V., 2005)²⁶ uvádí, že se zužující se politickou dimenzí se lokální politický proces přibližuje každodennímu životu občana. Politické otázky se vztahují pouze ke konkrétnímu regionu a občané se tak zajímají o lokální politiku více než o politiku celostátní.

(Bubeníček, V., 2005)²⁷ také uvádí, že nízký rozpočet obcí nejnížší velikostní kategorie předurčuje spíše údržbářskou podobu místní politiky. Úroveň ideologizace lokální politiky je velmi nízká, což lze dokázat často se objevující mezistranickou mobilitou místních politických aktérů, která by na národní úrovni byla z politického hlediska těžko akceptovatelná. Vztahy mezi komunální politiky jsou především osobní povahy.

(Čmejrek, J., 2008)²⁸ zastává stejný názor, neboť uvádí, že úzký sociální prostor v malých obcích dovoluje voliči, aby se rozhodoval spíše podle osobních sympatií ke

²⁴ KÁŇA, P. *Základy veřejné správy*. 2. přepracované a doplněné vydání. Ostrava: Montanex, 2007, str.50. ISBN 978-80-7225-244-2.

²⁵ BUBENÍČEK, V. - ČOPÍK, J. - HAJNÝ, P. - KOPŘIVA, R. - NEUMANOVÁ, T. (Eds.) *Obce jako aktéři politického procesu. In Komunitní studie regionálních politických systémů a problematika metodiky jejich zpracování*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze. Provozně ekonomická fakulta. Katedra humanitních věd, 2005, str. 6. ISBN 80-213-1326-9.

²⁶ BUBENÍČEK, V. - ČOPÍK, J. - HAJNÝ, P. - KOPŘIVA, R. - NEUMANOVÁ, T. (Eds.) *Obce jako aktéři politického procesu. In Komunitní studie regionálních politických systémů a problematika metodiky jejich zpracování*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze. Provozně ekonomická fakulta. Katedra humanitních věd, 2005, str. 10. ISBN 80-213-1326-9.

²⁷ BUBENÍČEK, V. - ČOPÍK, J. - HAJNÝ, P. - KOPŘIVA, R. - NEUMANOVÁ, T. (Eds.) *Obce jako aktéři politického procesu. In Komunitní studie regionálních politických systémů a problematika metodiky jejich zpracování*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze. Provozně ekonomická fakulta. Katedra humanitních věd, 2005, str. 11. ISBN 80-213-1326-9.

²⁸ ČMEJREK, J. *Obce a regiony jako politický prostor*. 1. vydání. Praha: Alfa Nakladatelství, s.r.o., 2008, str.62. ISBN 978-80-87197-00-4.

kandidátovi než podle politických stran, jejichž zprostředkující úloha je tak v úzkém sociálním prostoru vlastně zbytečná.

Nutné je se také při charakteristice politiky v obcích zaměřit, porovnat a odlišit tuto politiku od politiky celostátní.

(Jüptner,P.,2003) ve svém závěru konstatuje, že základním a specifickým rysem komunální politiky, je určitá absence ideologie, případně ideologie nestrukturovaná. Dále také uvádí, že tohoto funkčního atributu dochází k přímé úměrnosti mezi jeho výskytem a malou velikostí obce. Čím menší obec, tím méně ideologie, více „selského rozumu“ a odmítání tzv. politikaření.²⁹ Dle jeho názoru v komunálních volbách je neméně významná nabídka politických stran – volič si vybírá v rámci nabízeného spektra, které může být poměrně omezené, případně dokonce i jiné než na parlamentní úrovni. Distribuce hlasů je tak v parlamentních a komunálních volbách podobná především v největších obcích s širokou nabídkou kandidátních listin, se zmenšující se velikostí obcí a tedy i s klesající politickou nabídkou naopak potencionálně dochází ke stále větším rozdílům mezi výsledky voleb parlamentních a komunálních. V parlamentních volbách v zásadní míře rozhoduje program a profil jednotlivých seskupení, odevzdané hlasy v komunálních volbách jsou často alespoň z pohledu voličů hlasy pro jednotlivé kandidáty. Význam tzv. osobností stoupá se zmenšující se velikostí obcí, v nejmenších obcích se vyprofilovaná volební strana nenachází a volba se často realizuje pomocí rozdělování preferenčních hlasů.³⁰

Za pozitivní a přínosný považují vstup žen do komunální politiky.

3.5 Politické strany

Politické strany mají významnou úlohu, která spočívá ve zprostředkování mezi občany a politickou mocí. Strany umožňují fungování demokratického politického systému, a proto jsou jeho neodmyslitelnou součástí. V jednotlivých stranách se sdružují politicky aktivní občané na základě společných názorů, zájmů a cílů. Strany tak odrážejí politickou vůli lidu. Prostřednictvím voleb usilují o získání co největšího podílu na státní moci, snaží se obhajovat zájmy svých stoupenců a uskutečňovat jejich cíle. Proto politické strany představují důležitý nástroj integrace společnosti.³¹

(Hrbek,J.,2003)³² shrnuje, že celkově platí, čím je obec menší, tím je větší procento nezávislých kandidátů na kandidátních listinách pro komunální volby. Na malé obci, každý zná téměř všechny sousedy, tradičně rozhoduje spíše osobní autorita než stranická příslušnost.

²⁹ HUDÁK,J.-JÜPTNER,P.-SVOBODA,J.*Komunální politické systémy*.1. vydání.Praha: Univerzita Karlova v Praze Filozofická fakulta,2003, str. 181.ISBN 80-7308-056-7.

³⁰ HUDÁK,J.-JÜPTNER,P.-SVOBODA,J.*Komunální politické systémy*.1. vydání.Praha: Univerzita Karlova v Praze Filozofická fakulta,2003, str. 188.ISBN 80-7308-056-7.

³¹ ČMEJREK,J.*Obce a regiony jako politický prostor*.1.vydání.Praha:Alfa Nakladatelství, s.r.o.,2008,str.57.ISBN 978-80-87197-00-4.

³² HUDÁK,J.-JÜPTNER,P.-SVOBODA,J.*Komunální politické systémy*.1. vydání.Praha: Univerzita Karlova v Praze Filozofická fakulta,2003, str. 44-45.ISBN 80-7308-056-7.

(Čmejrek,J.,2008)³³ dále uvádí, že početné zastoupení nezávislých kandidátů a jejich sdružení je charakteristickým rysem politiky na obecní úrovni. Nezávislí kandidáti dle něho vyhovují specifickým rysům lokálního politického procesu. V nejmenších obcích nezávislí a jejich sdružení představují hlavní, někdy i jediný způsob formování politických subjektů, ve větších obcích pak doplňují spektrum.

(Hudák,J.,2003)³⁴ ve svém výzkumu mimo jiné také zjistil, že SNK sdružení nezávislých je politickým hnutím, které mimo jiné nabízí servis komunálním politikům stojícím mimo politické strany.

Ke stejnému závěru dospěl i (Svoboda,J.,2003)³⁵, který ve svém výzkumu taktéž uvádí, že Sdružení nezávislých kandidátů či nezávislí kandidáti vítězí přirozeně malých obcích.

Politické strany byly vždy pokládány především za nástroj získání či udržení moci. Jejich funkce jsou však mnohem širší. Jako zprostředkující článek mezi společnostmi a státem jsou politické strany neodmyslitelnou součástí demokratického politického systému a umožňují jeho fungování. V jednotlivých stranách se sdružují politicky aktivní občané na základě společných zájmů, cílů a názorů. Strany tak odrážejí politickou vůli lidu. Prostřednictvím voleb strany usilují o získání co největšího podílu na státní moci, sníží se obhajovat zájmy svých stoupenců a uskutečňovat jejich cíle. Proto politické strany představují důležitý nástroj integrace společnosti.³⁶

Nejvíce rozšířeno bylo v 19. století dělení politického spektra na levici a pravici, které se po určité době v podstatě shodovalo s rozlišením liberalismu a konzervatismu.³⁷

³³ ČMEJREK,J.*Obce a regiony jako politický prostor*.1.vydání.Praha:Alfa Nakladatelství, s.r.o.,2008, str.64.ISBN 978-80-87197-00-4.

³⁴ HUDÁK,J.-JÜPTNER,P.-SVOBODA,J.*Komunální politické systémy*.1. vydání.Praha: Univerzita Karlova v Praze Filozofická fakulta,2003, str. 69.ISBN 80-7308-056-7.

³⁵ HUDÁK,J.-JÜPTNER,P.-SVOBODA,J.*Komunální politické systémy*.1. vydání.Praha: Univerzita Karlova v Praze Filozofická fakulta,2003, str. 124.ISBN 80-7308-056-7.

³⁶ ČMEJREK,J.-KUBÁLEK,M.-PÁTEK,Z.-DOSTÁL,P.*Moderní společnost a problémy politiky*.3. vydání.Praha:Reprografické studio PEF ČZU v Praze,2007, str. 130.ISBN 978-80-213-0841-1.

³⁷ ČMEJREK,J.-KUBÁLEK,M.-PÁTEK,Z.-DOSTÁL,P.*Moderní společnost a problémy politiky*.3. vydání.Praha:Reprografické studio PEF ČZU v Praze,2007, str. 136.ISBN 978-80-213-0841-1.

Tabulka č. 1 – Dělení politického spektra

Levice	Pravice
vystupuje s programem, v němž požaduje větší sociální spravedlnost	bojuje proti programu levice
chce změnit dosavadní společenský řád a uskutečnit zásadu rovnostářství	brání tradiční hodnoty a společný řád
požaduje světský stát a laickou školní výchovu	požaduje zachování úlohy církve ve státě i ve vzdělávací soustavě

Zdroj: Moderní společnost a problémy politiky, str. 136

J. Friedrich propojil hledisko rozdělovací strany podle programů a ideových hledisek a dospěl k dělení na 4 typy stran.

- 1) radikálové – jsou nespokojeni s existujícím stavem a věří v jeho zlepšení
- 2) liberálové – jsou spokojeni s existujícím stavem, ale věří v možnost dalšího zlepšení
- 3) konzervativci – jsou spokojeni s existujícím stavem a nevěří v možnost jeho dalšího zlepšení
- 4) reakcionáři – jsou nespokojeni s existujícím stavem a nevěří v možnost jeho zlepšení.³⁸

Rozkvět politického stranictví nastal koncem 19. a počátkem 20. století, kdy do politického života vstoupily široké vrstvy společnosti. Ve druhé polovině 20. století se ve stranických systémech začal projevovat posun od stran masových a třídních ke stranám elitním a všelidovým. Velkým problémem soudobého politického stranictví je tendence ke kartelizaci stranických systémů, jež vyvolává nebezpečí, že si politické strany podřídí stát, který pak nebude sloužit občanům, ale právě politickým stranám.³⁹

Zpravidla města s velkým počtem obyvatel mají téměř stejné politické spektrum jako parlamentní scéna. Města jakoby kopírují parlamentní scénu z hlediska zastoupení jednotlivých politických stran. Někdy dochází i ke shodě v pořadí.⁴⁰ Obce s málo obyvateli mají většinou neúplná politická spektra.

³⁸ ČMEJREK, J.-KUBÁLEK, M.-PÁTEK, Z.-DOSTÁL, P. *Moderní společnost a problémy politiky*. 3. vydání. Praha: Reprografické studio PEF ČZU v Praze, 2007, str. 138. ISBN 978-80-213-0841-1.

³⁹ ČMEJREK, J. *Obce a regiony jako politický prostor*. 1. vydání. Praha: Alfa Nakladatelství, s.r.o., 2008, str. 58. ISBN 978-80-87197-00-4.

⁴⁰ ČMEJREK, J. *Obce a regiony jako politický prostor*. 1. vydání. Praha: Alfa Nakladatelství, s.r.o., 2008, str. 74. ISBN 978-80-87197-00-4.

3.6 Volební proces v obcích

Základní funkcí voleb je odhalit aktuální rozložení politických sil v daném politickém celku a rozdělit mezi ně mandáty. Proto volby představují nejdůležitější formu politické participace občanů. Dále volby plní integrační funkci. Politické síly, jež se ve volbách střetávají, reprezentují různé, někdy i značně odlišné zájmy, priority a cíle. Aktem voleb dochází k jejich integraci a současně i k integraci celé společnosti. Kromě toho volby poskytují občanům možnost kontrolovat zastupitelské i exekutivní orgány. Jsou-li občané ve své většině nespokojeni s výkony politické reprezentace, mohou ji prostřednictvím voleb změnit. S touto kontrolní funkcí je těsně spojena funkce legitimizační. Politická moc získává aktem voleb legitimitu. Ta se vztahuje nejen na zvolené zastupitele, ale na celý politický systém.⁴¹

Volby představují klíčový mechanismus zastupitelské demokracie, v němž se postoje a preference občanů materializují do konkrétné podoby zvolených zastupitelských orgánů. Proto také volby představují nejdůležitější formu politické participace občanů. Základní funkcí voleb je odhalit aktuální rozložení politických sil v daném politickém celku a rozdělit je mezi mandáty. Spolu s tím volby umožňují zjistit aktuální požadavky a priority společnosti.⁴²

Aby volby mohly plnit všechny své funkce, musejí být založeny na principu všeobecného, rovného a přímého volebního práva. Právo volit, stejně jako právo kandidovat ve volbách, mají všichni občané, kteří dosáhli určitého věku. V ČR, podobně jako ve většině evropských zemí, se aktivní i pasivní volební právo získává v osmnácti letech. Rovnost volebního práva znamená, že všichni voliči jsou si rovni z hlediska váhy i počtu hlasů, jimiž disponují. Volič musí mít možnost svobodného výběru mezi více stranami a kandidáty, nesmí být vystaven nátlaku, aby odevzdal hlasy pro určitou stranu či kandidáta, a musí mít možnost získat informace o kandidátech a vytvořit si vlastní úsudek. Na základě jeho volby mu nesmějí vzniknout žádné výhody ani nevýhody. S tím souvisí i to, že volby se provádějí v tajném hlasování musí být zaručeno, že nikdo nemůže zjistit, jak jednotliví voliči volili.

Konkrétní volební systémy lze popsat prostřednictvím pěti základních komponentů. Jsou jimi volební obvod, forma kandidatury, struktura hlasu, volební klauzule a volební formule.⁴³

⁴¹ ČMEJREK, J. *Obce a regiony jako politický prostor*. 1. vydání. Praha: Alfa Nakladatelství, s.r.o., 2008, str. 48. ISBN 978-80-87197-00-4.

⁴² ČMEJREK, J. *Obce a regiony jako politický prostor*. 1. vydání. Praha: Alfa Nakladatelství, s.r.o., 2008, str. 48-50. ISBN 978-80-87197-00-4.

⁴³ ČMEJREK, J. *Obce a regiony jako politický prostor*. 1. vydání. Praha: Alfa Nakladatelství, s.r.o., 2008, str. 48-50. ISBN 978-80-87197-00-4.

3.7 Volby do zastupitelstev obcí⁴⁴

V ČR upraveny zákonem č. 491/2001 Sb. Konají se na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva tajným hlasováním podle zásad poměrného zastoupení. Aktivní volební právo (tj. právo volit) má občan obce, tj. státní občan ČR, který dosáhl věku nejméně 18 let a je v obci přihlášen k trvalému pobytu. Volební právo má rovněž občan jiného státu, který dosáhl věku nejméně 18 let a je v obci přihlášen k trvalému pobytu, jemuž právo volit přiznává mezinárodní úmluva, kterou je Česká republika vázána. Podobně je upraveno i pasivní volební právo (právo být volen), neboť členem zastupitelstva obce může být zvolen v zásadě každý volič.

Obec tvoří jeden volební obvod. Kandidátní listiny pro volby do zastupitelstva obce mohou podávat volební strany. Každá volební strana může podat pro volby do téhož zastupitelstva obce pouze jednu kandidátní listinu; volí-li se do téhož zastupitelstva obce ve dvou nebo více volebních obvodech, může volební strana podat kandidátní listinu v každém volebním obvodě. Volební stranou podle zákona mohou být registrované politické strany a politická hnutí a jejich koalice, nezávislí kandidáti, sdružení nezávislých kandidátů nebo sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů. Politická strana a politická hnutí může být součástí pouze jedné volební strany pro volby do téhož zastupitelstva obce.

Tvoří-li volební stranu nezávislý kandidát nebo sdružení nezávislých kandidátů, připojí volební strana ke kandidátní listině petici podepsanou voliči podporujícími její kandidaturu. U sdružení nezávislých kandidátů jsou zapotřebí podpisy 7 % obyvatel dané obce či obvodu, u nezávislých kandidátů to jsou podpisy 5 – 0,5% občanů v závislosti na velikosti obce či obvodu. Potřebný počet podpisů voličů je stanoven v příloze k zákonu a uveřejní jej příslušný registrační úřad na úřední desce nejpozději 85 dnů přede dnem voleb.

Volební strana může na kandidátní listině uvést nejvýše tolik kandidátů, kolik činí počet členů volených do příslušného zastupitelstva obce. V obcích, kde se má volit 7 a méně členů zastupitelstva obce, volební strana může na kandidátní listině uvést nejvýše tolik kandidátů, kolik činí počet členů volených do příslušného zastupitelstva obce zvýšený o jednu třetinu a zaokrouhlený na celé číslo dolů.

Kandidáti každé volební strany jsou uvedeni na společném hlasovacím lístku v pořadí určeném volební stranou, a to v samostatných zarámovaných sloupcích. Počet volebních stran stanoví registrační úřad losem. Kandidátní listiny, které se používají ve volbách do zastupitelstev obcí, jsou otevřené. Pokud jde o strukturu hlasů, volič má k dispozici tzv. kombinovaný hlas. Může volit tolik kandidátů, kolik členů zastupitelstva obce má být zvoleno.

Každý volič hlasuje osobně. Zastoupení není přípustné. Po úpravě hlasovacího lístku jej volič vloží do úřední obálky, kterou obdržel od volební komise. Po vynětí hlasovacích lístků z úředních obálek volební komise sečte hlasy pro jednotlivé kandidáty. Počet hlasů odevzdaných pro volební stranu je dán součtem všech hlasů,

⁴⁴ ČMEJREK, J. *Obce a regiony jako politický prostor*. 1. vydání. Praha: Alfa Nakladatelství, s.r.o., 2008, str. 51-54. ISBN 978-80-87197-00-4.

které obdrželi její kandidáti. Výsledky hlasování dále zpracovává Český statistický úřad.

Mandát člena zastupitelstva obce vzniká zvolením; ke zvolení dojde ukončením hlasování.

Z údajů ČSÚ je patrné, že zastupitelstva obcí a měst podle příslušnosti zvolených členů k politickým stranám zaznamenaly za období od roku 1994 do roku 2006 změny, neboť v roce 1994 byla zastupitelstva tvořena přibližně 62% z členů politických stran a osob bez politické příslušnosti a 38% pouze osobami bez politické příslušnosti. V roce 2006 se pozice změnily a to tím způsobem, že zastupitelstva byla ze 42% tvořena z členů politických stran a osob bez politické příslušnosti a 58% pouze osobami bez politické příslušnosti. V zastupitelstvech městských částí a obvodů nebyly ve stejném období zaznamenány tak výrazné změny, zde zůstal spíše stav neměnný, neboť zde zastupitelstva byla tvořena vždy nad 85% z členů politických stran a osob bez politické příslušnosti a jen v rozmezí 10-15% pouze osobami bez politické příslušnosti. V roce 1998 a 2006 velice malým podílem do 4% byla zastupitelstva tvořena pouze z členů politických stran.⁴⁵

Volbám do zastupitelstev obcí přisuzují občané větší důležitost. Z pohledu občana se jedná o „jeho“ politický a sociální prostor, o prostor jemu blízký, jak po stránce sociální, emocionální tak z hlediska vzdálenosti. Jedná se o prostor, kde člověk žije, který jej obklopuje, je pro něho známý, je reálný. Kandidátní listina mu přináší jména, která může znát, má zkušenosti z předcházejících volebních období.

Vzhledem k tomu, že volební systém používá otevřených kandidátních listin spolu s kombinovaným hlasem (panašování) a volič má tolik hlasů, kolik činí počet členů voleného zastupitelstva, volební strany se v zájmu maximalizace volebního zisku snaží předpokládat zcela zaplněnou kandidátní listiny, na nichž je tolik kandidátů, kolik členů zastupitelstva obce se volí.⁴⁶

Při volbách do zastupitelstev obcí je specifické srovnání politického prostoru malých obcí ve srovnání s velkými městy. Doplnění kandidátů pouze „do počtu“, je charakteristické zvláště pro malé obce a menší města, v nichž mají strany velmi malou členskou základnu. Nežádka se také setkáváme s doplňováním kandidátních listin příbuznými místními volebními leaderů. Lze předpokládat, že voliči jsou schopni – díky užšímu sociálnímu prostoru a vysoké provázanosti sociálních sítí uvnitř místní společnosti, zejména v menších obcích – vnímat rozdíly mezi vážně míněnou kandidaturou a kandidaturou pouze „do počtu“, a volební systém jim umožňuje to při volbě vyjádřit.⁴⁷

⁴⁵ Zdroj: ČSÚ

⁴⁶ ČMEJREK, J. *Obce a regiony jako politický prostor*. 1. vydání. Praha: Alfa Nakladatelství, s.r.o., 2008, str. 73. ISBN 978-80-87197-00-4.

⁴⁷ ČMEJREK, J. *Obce a regiony jako politický prostor*. 1. vydání. Praha: Alfa Nakladatelství, s.r.o., 2008, str. 74. ISBN 978-80-87197-00-4.

3.7.1 Volební účast

(Čmejrek,J.,2008)⁴⁸ uvádí, že moderní systémy zastupitelské demokracie se potýkají s klesající volební účastí a malým zájmem občanů o převzetí odpovědnosti v rámci politického procesu. Zastupitelské demokracie se musí snažit překlenout propast mezi politikou na národní úrovni a na úrovni místní či regionální, štěpení mezi centrem a periferií i mezi městem a venkovem.

Účast ve volbách je ovlivněna především typem voleb. Nejvyšší volební účastí se dosahuje u voleb do poslanecké sněmovny. Naopak u voleb do Evropského parlamentu byla volební účast nejnižší, nízká také ale byla u voleb do Senátu. Typ voleb považují za rozhodující kritériu ovlivňující volební účast občanů. Každý občan vnímá, na jaké úrovni se konkrétní volby konají, jak jeho účast či neúčast při těchto volbách se promítne do jeho života, jak jej jako konkrétního občana ovlivní. Co mu výsledky voleb mohou přinést či vzít. Volební účastí dává každý volič najevo, o jak důležité volby se dle jeho názoru jedná, projeví tím také svou politickou participaci. Vysokou volební účast ve volbách do poslanecké sněmovny připisují tomu, že člověk poslaneckou sněmovnu vnímá jako Olymp, často také jako jedinou instituci, která může dělat radikální či významné kroky a rozhodnutí. Účastnit se voleb do poslanecké sněmovny, mohou někteří z nás chápat jako povinnost, povinnost zapojit se do důležitých rozhodnutí. Volby do Evropského parlamentu řada lidí až téměř ignoruje, neboť je považuje za instituci, která pro něj jako konkrétního voliče, pro občana nemůže vzhledem ke vzdálenosti k občanům téměř nic zásadního udělat.

⁴⁸ ČMEJREK,J.*Obce a regiony jako politický prostor*.1.vydání.Praha:Alfa Nakladatelství, s.r.o.,2008, str.69.ISBN 978-80-87197-00-4.

4. Sociálně ekonomická charakteristika obce

Sama za sebe mohu říci, že žiji na vesnici nebo v obci Srch. Vzhledem k tomu, že se tato obec nachází pouze 6 km od města Pardubice, začíná se i naše obec stále více řadit k obcím, v které se projevuje vliv nedalekého města a to jak z hlediska pozitivního tak i negativního, neboť se pomalu začíná z obce vytrácet její venkovské pojetí. Obec Srch i přes výše uvedené stále považuji za vesnici, i když s porovnáním citace A. Slepíčky⁴⁹ se změnou, že se již jedná o obec mající znaky města. Z běžné komunikace mezi lidmi je ještě stále aktuální Čmejrkův pohled na venkov⁵⁰, neboť stále dostatečný počet lidí dle mé zkušenosti vnímá obec Srch jako vesnici, kde převládá zemědělství, přestože je v tak malé vzdálenosti od města a rozdíl již není určitě tak markantní.

Abych mohla obec správně charakterizovat a využít jí ve své diplomové práci, vzala jsem na vědomí, že před výzkumem samotného politického potenciálu vybraných regionů je vhodné zaměřit svoji pozornost na socioekonomickou charakteristiku reprezentovanou různými strukturálními a kontextuálními faktory. Těmi mohou být demografická struktura, geografické podmínky, míra nezaměstnanosti, průměrné příjmy, vývoj podnikání v regionu, doprava, bytová situace, školství, zdravotnictví sociální péče, sport rekreace, služby, životní prostředí. V závěru socioekonomické charakteristiky by měla být uvedena SWOT analýza. Ta představuje významný nástroj k popisu celkové situace zkoumaného sociálněekonomického prostředí. Zmíněné faktory mají většinou vliv na politickou situaci v regionu.⁵¹

Tento odkaz jsem použila jako návod pro správné vytvoření své práce. Všechny výše uvedené faktory mají vliv na politickou situaci v regionu, dle mého názoru tedy i v obci samotné. Život v obci je zásadním způsobem ovlivněn občany, které v ní žijí.

Vzhledem k tomu, že dle sdělení starostky obce Srch, obec nemá do současné doby⁵² vypracovanou SWOT analýzu, tuto bych chtěla pro obec samostatně vypracovat až v závěru své práce, neboť na základě aktuálně získaných informací z mého výzkumu budu mít již dostatečné množství informací pro její objektivní zpracování.

4.1 Charakteristika respondentů výzkumu

Jak již jsem uvedla výše v kapitole cíl práce a metodika, výběr počtu respondentů pro svůj výzkum jsem nemohla příliš ovlivnit. Respondenty jsem rozdělila na dvě skupiny na občany obce a zastupitele obce. Počet, pohlaví i věk zastupitelů byl dán, tj. počet 9 respondentů a počet občanů obce jsem vzhledem k počtu zastupitelů stanovila na 18 respondentů.

⁴⁹ Viz. kapitola Literární rešerše odkaz č. 12

⁵⁰ Viz. kapitola Literární rešerše odkaz č. 15

⁵¹ BUBENÍČEK, V.-ČOPÍK, J.-HAJNÝ, P.-KOPŘIVA, R.-NEUMANOVÁ, T. (Eds.) *Obce jako aktéři politického procesu. In Komunitní studie regionálních politických systémů a problematika metodiky jejich zpracování.* Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze. Provozně ekonomická fakulta. Katedra humanitních věd, 2005, str. 5. ISBN 80-213-1326-9.

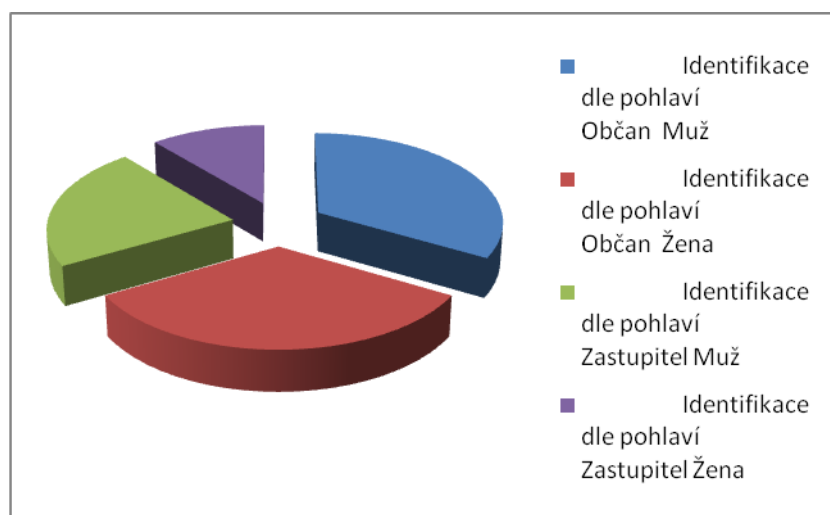
⁵² Sdělení starostky obce dne 29. 3. 2010

Tabulka č. 2 – Identifikace dle pohlaví

Identifikace dle pohlaví			
Občan		Zastupitel	
Muž	Žena	Muž	Žena
9	9	6	3

Zdroj: Výzkum obec Srch (vlastní zpracování)

Graf č. 1- Identifikace dle pohlaví

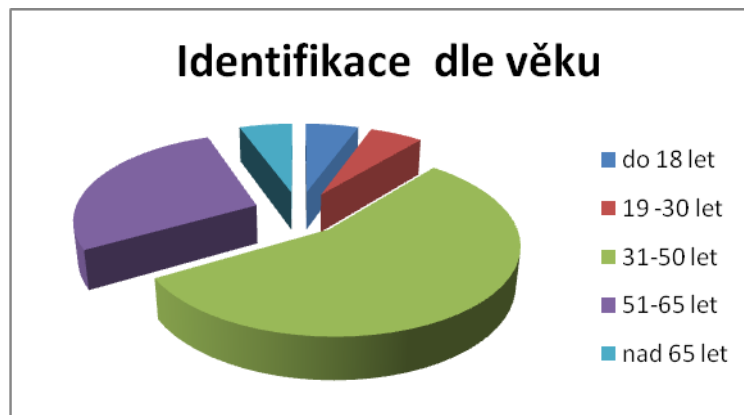
Zdroj: Výzkum obec Srch (vlastní zpracování)

Tabulka č. 3 – Identifikace dle věku

Identifikace dle věku		
Věk	Občan	Zastupitel
do 18 let	1	0
19 -30 let	1	0
31-50 let	10	4
51-65 let	5	5
nad 65 let	1	0

Zdroj: Výzkum obec Srch (vlastní zpracování)

Graf. č. 2 – Identifikace dle věku

Zdroj: Výzkum obec Srch (vlastní zpracování)

Pro bližší charakteristiku jsem se rozhodla respondenty občany i zastupitele dále identifikovat dle kritéria, zda-li v obci Srch žijí od narození či se do obce přistěhovali, neboť se domnívám, že toto kritérium je v provádění mého výzkumu také významné, neboť by mohlo ovlivnit odpovědi na některé otázky.

Tabulka č. 4 – Identifikace občanem obce jsem

Identifikace - občanem obce		
	Občan	Zastupitel
žije v obci od narození	10	2
do obce se přistěhoval(a)	8	7

Zdroj: Výzkum obec Srch (vlastní zpracování)

4.2 Obec Srch

Oficiální název:	Obec Srch
Přidružené části:	Hrádek, Pohránov
Okres:	Pardubice

Obec Srch se rozkládá na mírném návrší mezi krajskými městy Pardubice a Hradec Králové v nadmořské výšce přibližně 230 m nad hladinou moře na křídové platině, která byla v dávných dobách dnem křídového moře. Obec má velmi výhodnou strategickou polohu.

Obec Srch vznikla jako územní samosprávná jednotka v souladu s § 1 zákona č. 128/ 2000 Sb., o obcích v platném znění ke dni 1. 4. 2000 a dle § 4 tohoto zákona vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících.⁵³

4.2.1 Místní jméno Srch

Srch je podle filologů odvozeno od příjmení „Srch“, což je doloženo v řadě středověkých pramenů a odvozovalo se buď od „sršeň“ nebo také znamenalo označení selského člověka. Jméno vesnice tedy vzniklo po některém z prvních usedlíků osady, možná člověku, který řídil založení obce. Staré prameny také uvádějí dvě legendy vzniku názvu obce Srch, dřívějšího názvu Srchy, německy (během 2. sv. války) Sirch. První, že zde voda ze země přímo sršela, druhá, pravděpodobnější, že název obce pocházel od suchých míst mezi prameny a bahničky, lidově zvanými „srchy“. Podle různých záznamů se v okolí obce nacházelo mnoho pramenů, které činily zdejší půdu bahnitou.⁵⁴ Symboly obce příloha č. 3.

V komunální heraldice je sršeň zcela mimořádnou figurou, V Čechách neexistuje město či obce, která by takovou figuru užívala a v západní Evropě má uvedenou figuru například francouzské město Freslon.⁵⁵

⁵³ Zdroj: <http://www.epusa.cz/>

⁵⁴ Kronika obce Srch

⁵⁵ Zdroj: <http://www.obecsrch.cz/>- Poznámky k návrhům obecního znaku a praporu.

4.2.2 Vývoj obce⁵⁶

Vesnice Srch, Hrádek a Pohránov náleží k osídlení tzv. Hrádecké planiny, která se vyznačuje svébytným charakterem reliéfu krajiny a přírodních poměrů. Pro zdejší osady bylo typické, že jejich zástavba působila v této krajině velmi harmonicky. Odlehlost od hlavních komunikací zde měla vliv na přetváření řady tradičních stavebních projevů. Stejně tak měla vliv na zachování historické dispozice historického jádra jednotlivých lokalit. Proto až do nedávné doby bylo možno hodnotit zdejší vesnice jako vzácně dochované soubory lidového stavitelství.

Omezená životnost tradičních staveb spolu s obecným trendem zvyšování úrovně bydlení a se změnami ve způsobu obživy obyvatelstva vedly zejména ve 2. polovině 20. století k zániku mnoha cenných objektů. O to více je třeba věnovat pozornost stavbám, které přetrvaly a stejně tak uchránit a uchovat historické dispozice sídelních jader vesnic, které se velkou měrou podílejí na jedinečnosti té které lokality.

Z historického hlediska leží vesnice v oblasti tzv. komorového typu domu, tzn., že přední část tohoto domu tvořila síň přístupná ze dvora, ze které se na jednu stranu vcházelo do obytné světnice a na druhou stranu do skladových 1 – 2 komor. Na tuto část pak navazovaly hospodářské prostory, obvykle stáje a chlévy, přístupné samostatnými vstupy ze dvora. Kromě domu tvořilo zemědělskou usedlost ještě několik dalších objektů specifické funkce. Například to byly výměnky (obydlí pro starší generaci), budovy ke skladování nebo umístění chovných zvířat, pro kurníky apod. Příznačné pro naše vesnice byly roubené stodoly. Některé dožívaly ještě po roce 1950.

Pozoruhodného stupně dosahovala estetická úroveň staveb, zejména v případě výzdoby štítů jak dřevěných, tak i později zděných objektů. Dřevo jako tradiční stavební materiál začalo být nahrazováno nehořlavými materiály od 2. poloviny 19. století. Byl to lomový kámen z Kunětické hory a dovážený pískovec. Později pak byly používány pálené cihly.

Až téměř do poloviny 20. století byly zdejší zděné stavby budovány v tradičním pojetí vyhovujícím především dobové úrovni zemědělské výroby. Tradici osvědčené proporce domů přejímaly ještě ve 2. čtvrtině 20. století i nově budované rodinné domy, které začaly typu vilového, jež se šířeji začaly uplatňovat až po r. 1950. Typickou součástí staveb obce byly i veřejné studny.

Vesnice Srch je rozložena na terénní vyvýšenině a má členitou dispozici vyplývající z postupného zahušťování jednotlivých historických lokalit (intravilánu). Zejména ve 2. polovině 20. století došlo k postupné výstavbě rodinných domů vilového typu nebo tzv. domů řadových.

Historické jádro obce – prostorná obdélná náves, podle níž byly rozloženy prvotní usedlosti z konce 18. století – chalupy, domkářská obydlí, škola. Na veřejném prostranství v jižní části někdejší návsi stojí pískovcový návesní kříž z r. 1890.

⁵⁶ Kronika obce Srch – Kapitola vývoj obce

K nejstarším objektům v zástavbě historického jádra Srchu patří výjimečně dochované příklady roubených staveb čp. 9 a 11 přibližně z poloviny 19. století.

Výstavba rodinných domů se s postupem doby značně měnila. Urbanistický vývoj obce byl a doposud je závislý na té určité době, která s sebou nese nové stavební prvky. Výstavba domků se postupně vyvíjela a modernizovala.

4.3 Historie a vznik obce⁵⁷

Dle staré mapy pana Wichera z roku 1688 dávalo okolí Srchu dojem velkého jezera, neboť obec byla lemována ze všech stran čtyřmi hrázemi. Na severu vedla hráz směrem ke Stéblové, která dala v r. 1871 základ pro silnici až do Ždánic. Na západ vedla další hráz směrem od Bohdanče k Hrádku, na jihu k Pardubicím a východně k Hrobicím.

Nejstarší dnes známé nálezy v katastru obce Srch lze datovat do mladší doby kamenné (5 500 – 4 200 př. n. l.), kdy u nás sídlily kultury prvních pravěkých zemědělců. Svědčí o tom nálezy většího počtu drobných úštěpů, nástrojů z pazourku a kamenné kopí, kamenné sekery a kopinatý kamenný klín. Tyto a další nálezy jsou umístěny v pardubickém muzeu.

Z mladší doby bronzové (1 200 – 900 př. n. l.) zde sídlil lid lužické kultury označován také jako „lid popelnicových polí“. Popelnicových 22 hrobů bylo objeveno v r. 1912 při kopání základů domu čp. 71. Na přelomu 19. a 20. stol. Byly nalezeny lidské kostry a dva přesleny. Je pravděpodobné, že tato místa sloužila jako pravěká nebo raně historická pohřebiště.

Historické počátky obce Srch nejsou známy. V písemných pramenech se poprvé vyskytují až v listině z roku 1436, kterou císař Zikmund Lucemburský zastavil část někdejšího majetku benediktínského kláštera v Opatovicích n. L., zničeného za husitských válek, Diviši Bořkovi z Miletínka. (významná postava z doby husitské). Ten opatovický klášter se svým oddílem husitů r. 1421 vypálil a zabral klášterní statky, mezi nimiž byla jmenovaná i vesnice Srch. Na Kunětické hoře potom začal stavět své nové sídlo. Císař Zikmund zmíněnou listinou z r. 1436 po skončení válek jen uznal status quo.

⁵⁷ ŠEBEK, F.- VINCENCIOVÁ, H.- CHLÁPEK, V. *Srch Pohránov Hrádek (stručný nástin historie obcí)*. 1. vydání. Pardubice: Univerzita Pardubice, 1997, str. 3-5. ISBN 80-86046-12-5.

4.3.1 Památky v obci a okolí⁵⁸

Vodárna z r. 1515

Za vlády Viléma z Pernštejna byla v Srchu roku 1515 postavena vodárna, významná památka z doby Pernštejnů. Je to klenutý sklep o délce 8 m a světlosti 3,5 m. Odtud se vedla voda pomocí dřevěných trub k napájení kašny na pardubickém náměstí a do pardubického zámku. Na tu dobu to bylo vynikající technické dílo. Voda tekla samospádem a potrubím v délce více jak 8 km, které překonalo i tok řeky Labe. V roce 2001 byla vodárna s popisným č. 11 zapsána do seznamu Kulturních památek České republiky.

Zvonička se zvonem

V sousedství návěsního kříže stojí novější dřevěná zvonička, kde je zavěšen historicky cenný zvonek z r. 1771 s1 figurální výzdobou z období baroka.

Pomník padlým

V severní části návsi vedle školy, v blízkosti kříže a zvoničky je umístěn pomník padlým k počtě zemřelých vojáků ze Srchu za 1. sv. války, který byl zde postaven a slavnostně odhalen 10. září 1922.

4.4 Demografická struktura

4.4.1 Obyvatelstvo obce⁵⁹

Za vlády Viléma z Pernštejna zapsáno jest v urbáři⁶⁰:

1494 : bylo v Srchu 15 usedlíků,

1580 : bylo v Srchu 16 lidí usedlých,

1617: počty se nezměnily.

Během třicetileté války (1618 – 48) byly téměř všechny grunty (patnáct) zničeny, opuštěny nebo vypáleny. Zbyl jen jeden, nejmladší, který obýval Martin Revelík, nad Hradištěm zvaný Vrbice, ten byl ušetřen. Na Hrádku byly spáleny tři grunty a v Pohránově dva. Poté se hospodáři pomalu vraceli. Mnohý grunt dostal úplně nového hospodáře a obce zvolna opět rostly.

⁵⁸ Kronika obce Srch – Památky v obci a okolí

⁵⁹ Kronika obce Srch

⁶⁰ urbář = velká kniha vázaná ve vepřovici, kde jsou zapsány jednotlivé rychty, osady k nim příslušející a počet usedlých lidí, jejich jména a povinnosti.

Za vlády Marie Terezie (1740 – 80) měl Srch 24 čísel popisných. V té době zde byly ve všech obcích pazdery – pastoušky. Mnohá jména z r. 1777 se dosud v obci vyskytují.⁶¹

Z veřejné databáze Českého statistického úřadu (dále jen ČSÚ) jsem zjistila, že nejstarší dostupné údaje o sčítání obyvatel a domů v obci jsou údaje z roku 1869 a jsou uvedeny v Historickém lexikon ČSÚ viz. tabulka č. 5. V roce 1869 měla obec 686 obyvatel a 91 domů, v roce 1970 měla 727 obyvatel a 197 domů a v roce 2001 měla 912 obyvatel a 313 domů.

Tabulka č. 5 – Počet obyvatel a domů v obci Srch podle výsledků sčítání od roku 1869-2001

Počet obyvatel a domů v obci Srch podle výsledků sčítání od roku 1869 - 2001		
Sčítání v roce	Počet obyvatel	Počet domů
1869	686	91
1880	810	108
1890	829	107
1900	761	110
1910	808	123
1921	770	129
1930	840	172
1950	822	208
1961	832	198
1970	727	197
1980	744	201
1991	804	268
2001	912	313

⁶¹ Kronika obce Srch

Zdroj: Veřejná databáze ČSÚ, Historický lexikon - počet obyvatel a domů podle výsledků sčítání od roku 1869 - 2001, <http://vab.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp>

Demografický vývoj v obci od roku 1971 do roku 2008 je detailně zpracován v tabulce č. 6. Tabulka zaznamenává stav k 1. 1. a k 31. 12. příslušného roku je z ní patrný pohyb osob v obci, územní změny, počty nově narozených a zemřelých. Během toho období došlo k výraznému navýšení počtu obyvatel v roce 1976, kdy na počátku roku měla obec 515 obyvatel a na jeho konci to již bylo 815 obyvatel. Od tohoto data došlo v obci k výraznému zvýšení počtu obyvatel až v roce 2003, kdy celkový přírůstek v obci byl 75 osob a dále v roce 2008, kdy to bylo 104 osob. Nejvíce narozených dětí měla obec v letech 1977 – 1986 a ke zvyšování počtu narozených dětí dochází také od roku 2003 a tento vývoj přetrvává až do současné doby. K 1. 1. 2009 měla obec 1269 obyvatel. Hlavním faktorem tohoto navýšení bylo 108 nově přistěhovaných osob a 25 nově narozených. Vývoj v celkovém počtu obyvatel, dělení dle pohlaví a průměrného věku obyvatel v období od roku 2001 do 2009 znázorňuje tabulka č. 7 a počet obyvatel podle věkových skupin za rok 2004, 2006 a 2007 tabulka č. 8.

Srčh

Tabulka č. 6 - Územní změny, počty obyvatel, narození, zemřelí, stěhování (1971-2008)

Rok	Stav 1.1.	Narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přírůstek přirozený	Přírůstek migrační	Přírůstek celkový	Územní změna 1	Stav 31.12.
1971	507	3	7	28	13	-4	15	11	0	518
1981	877	10	10	26	17	0	9	9	0	886
1991	802	8	9	21	14	-1	7	6	0	808
2001	903	13	8	35	18	5	17	22	0	925
2008	1165	25	13	108	16	12	92	104	0	1269

Zdroj: ČSÚ, Databáze demografických údajů za obce ČR,
www.czso.cz/cz/obce.d/index.htm

Územní změny, počty obyvatel, narození, zemřelí, stěhování (1971 -2008)

Srch

Tabulka č. 7 - Počet obyvatel v obcích České republiky s promítnutím územních změn

Rok k 1. 1.	Počet obyvatel			Průměrný věk		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
2001	908	428	480			
2002	925	440	485			
2003	910	436	474	39	38,8	39,2
2004	985	476	509	38,3	38,2	38,3
2005	1015	495	520	38,2	38	38,3
2006	1069	525	544	37,9	37,4	38,5
2007	1124	553	571	37,5	37,2	37,9
2008	1165	576	589	37,7	37,6	37,9
2009	1269	627	642	37,1	36,5	37,6

Zdroj: ČSÚ, Počet obyvatel v obcích České republiky s promítnutím územních změn
(archiv z roku 2001-2009), [www. czso.cz/czu](http://www.czso.cz/czu)

Tabulka č. 8 – Počet obyvatel podle věkových skupin

Počet obyvatel podle věkových skupin, obec Srch											
Rok	v tom ve věku									Celkem	Index staří
	0-14 let			15-64 let			65 a více let				
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy		
2004	159	81	78	730	355	375	126	59	67	1015	79,2
2006	188	99	89	809	398	411	127	56	71	1124	67,6
2007	194	102	92	839	415	424	132	59	73	1165	68

Zdroj: ČSÚ, Vybrané údaje za obce

Z celkového počtu obyvatel 1269 v roce 2009, bylo 627 mužů, 642 žen a průměrný věk v obci byl 37,1 roků, kdy u mužů byl průměrný věk 36,5 a u žen 37,6. (tabulka č. 7)

Mám-li charakterizovat obyvatelstvo obce dle vzdělání, tak v obci převládalo k 1. 3. 2001 obyvatelstvo se stupněm vzdělání vyučen a střední odborné bez maturity a to v 40,7 % a dále úplné střední vzdělání s maturitou s 27,1 %. Vzhledem k velkému nárůstu obyvatel obce v posledních letech, je nutné tento údaj z roku 2001 považovat pouze za informativní. Předpokládané změny ve vzdělání obyvatelstva lze také doplnit dalšími údaji, neboť průměrný věk občanů obce se od roku 2003 do roku 2009 snížil z 39 na 37,1 (tabulka č. 7) a celkový počet obyvatel se zvýšil z roku 2001 do roku 2009 z 908 na 1269. Do obce tedy přišli především mladší lidé, u kterých lze předpokládat, že jejich ukončené vzdělání bude převážně na úrovni úplného středního s maturitou a vyššího.

Obyvatelé obce lze také charakterizovat dle jejich náboženského vyznání. Údaje o náboženském vyznání občanů jsem vyhledala také pouze k datu 1. 3. 2001, kdy v obci bylo celkem 908 obyvatel z toho 428 mužů a 480 žen. Z tohoto počtu bylo v obci 180 věřících občanů (tj. 19,74 % obyvatel) a největší počet s vyznáním římskokatolickým 142 občanů. (tabulka č. 9)

Srčh

Tabulka č. 9 – Věřící podle náboženského vyznání

Věřící podle náboženského vyznání v obci Srch - k 1.3.2001					
Věřící celkem	v tom církev (vyznání, víra)				
	římskokatolická	čs. husická	českobratrská evangelická	Svědkové Jehovovi	ostatní
180	142	12	6	1	19

Zdroj: Veřejná databáze ČSÚ

4.4.2 Ekonomická aktivita obyvatelstva

Ekonomicky aktivních obyvatel bylo v obci 490 z celkového počtu 908 a ekonomicky neaktivních 418. Skupiny ekonomicky neaktivního obyvatelstva tvořili především nepracující důchodci v počtu 186 osob a dále studenti 156 osob. (tabulka č. 10)

Srch

Tabulka č. 10 – Ekonomická aktivita obyvatelstva

Ekonomická aktivita obyvatelstva v obci Srch - SLDB k 1.3.2001							
Ekonom. aktivní celkem	v tom				Ekonom. neaktivní celkem	z toho	
	zaměstnané osoby			neza- městnaní		neprac. důchodci	žáci, studenti a uční
	celkem	z toho					
		pracující důchodci	ženy na mateřské dovolené				
490	458	9	11	32	418	186	156

Zdroj: ČSÚ, Sčítání lidu, domů a bytů - okres Pardubice za rok 2001, odd. B. Údaje za obce, www.czso.cz/xs

Ekonomicky aktivní obyvatelé pracovali především v odvětví průmyslu; 150 osob a nejméně v zemědělství; 30 osob. Ve skupině ekonomicky aktivního obyvatelstva bylo 32 osob nezaměstnaných. (tabulka č. 10)

Srch

Tabulka č. 11 – Ekonomicky aktivní obyvatelstvo podle odvětví ekonomické činnosti

Ekonomicky aktivní obyvatelstvo podle odvětví ekonomické činnosti v obci Srch - SLDB k 1.3.2001								
Ekonom. aktivní		v tom podle odvětví ekonomické činnosti						
celkem	z toho ženy	zeměděl. lesnictví a rybolov	průmysl	staveb.	obchod a dopravy	doprava a teleko- munikace	ostatní odvětví	nezjištěn.
490	233	30	150	59	52	40	138	21

Zdroj: ČSÚ, Sčítání lidu, domů a bytů - okres Pardubice za rok 2001, odd. B. Údaje za obce, www.czso.cz/xs

4.4.3 Nezaměstnanost v obci

Údaje o průměrné míře nezaměstnanosti v obci za rok 2001 nemám k dispozici, ale zpracovala jsem aktuální údaje o nezaměstnanosti v obci za rok 2009, kdy bylo ekonomicky aktivních obyvatel v obci 490 a na počátku i konci roku 2009 bylo evidováno v obci celkem 37 uchazečů o zaměstnání, tj. za leden 2009 7,70% a za prosinec 7,60% nezaměstnaných. (tabulka č. 12)

Srch

Tabulka č. 12 – Nezaměstnanost v obci

Nezaměstnanost v obci Srch				
Rok	Uchazeči celkem	EAO celkem	Míra nezaměstnan.	Volná místa
XII.01	37	479	7,70%	neuv.
XII.02	28	479	5,80%	neuv.
XII.03	20	490	4,10%	neuv.
XII.04	22	490	4,50%	neuv.
XII.05	25	490	5,10%	6
XII.06	21	490	4,30%	2
XII.07	15	490	3,10%	0
XII.08	23	490	4,70%	13
XI.09	37	490	7,60%	0

Zdroj: Integrovaný portál MPSV, statistiky, nezaměstnanost z územního hlediska

4.4.4 Bytová situace v obci

V roce 2001 bylo v obci celkem 313 domů, průměrné stáří domů bylo 34,4 let, neobydlených domů bylo celkem 47 a z tohoto počtu jich 26 sloužilo k rekreaci. (tabulka č. 13). V obci také došlo k výraznému nárůstu počtu nově dokončených rodinných domů. (tabulka č. 14).

Srch

Tabulka č. 13 – Základní údaje o domovním fondu

Základní údaje o domovním fondu v obci Srch - SLDB k 1.3.2001								
Trvale obydlené domy							Neobydlené domy	
1970	1980	1991	2001	z toho rodinné domy		průměr. stáří domu v letech	celkem	z toho sloužící k rekreaci
				počet	v %			
197	201	233	266	264	99,2	34,4	47	26

Zdroj: ČSÚ, Sčítání lidu, domů a bytů - okres Pardubice za rok 2001, odd. B. Údaje za obce,
www.czso.cz/xe

Srch

Tabulka č. 14 – Bytová výstavba , dokončené nové rodinné domy v obci

Bytová výstavba v obci Srch	
Dokončené nové rod. domy	
Rok	Celkem
1997	10
2001	24
2004	37
2005	49
2006	35
2007	58

Zdroj: ČSÚ

4.4.5 Občanská vybavenost v obci

V roce 2007 obec již měla vlastní tělocvičnu, hřiště, mateřskou školu, 1.-5. Ročník základní školy, veřejnou knihovnu, kanalizaci a plynofikaci. (tabulka č. 15)

Srch

Tabulka č. 15 – Občanská vybavenost obce

Sport		Zdravotnictví			Sociál. zabezpečení		
tělo- cvična	stadion, hřiště	ordinace praktického lékaře			domov pro seniory	dům s pečovat. službou	
		pro dospělé	pro děti	stomat.			
1	1	0	0	0	0		
Školství		základní škola	Kanaliz. s napoj. na ČOV	Plynofi- kace	Kultura		
mateřská škola	1. - 5. ročník				veřejná knihovna	kostel	
	1. - 9. ročník						
1	1	0	1	1	0		

Poznámka k tabulce:

1 = ano, 0 = ne

Zdroj: ČSÚ, Vybrané údaje za obce

Městská hromadná doprava

Dne 2. června 1997 byla do obcí Srch, Hrádek a Pohránov zavedena linka MHD Pardubice. Do té doby měli občané spojení s městem pouze pomocí linky ČSAD. Linka MHD č. 17 jezdila na trase nejprve 7x denně. Počet spojů je postupně navyšován.

Základní škola⁶²

Základní škola je v obci od roku 1804. V roce 1880 ji navštěvovalo 190 dětí, v roce 1977 byla škola uzavřena a v roce 1991 znovuotevřena.

Knihovna⁶³

V roce 1884 vlastnila knihovna 264 svazků knih. V lednu roku 1898 byla založena Čtenářsko-hospodářská beseda v Srchu.

⁶² Kronika obce Srch

⁶³ Kronika obce Srch

4.5 Životní prostředí

Třídění odpadu

V dubnu roku 2004 byl v naší obci zahájen svoz plastů a starého papíru do pytlů. Každý občan, po řádném zaplacení místního poplatku za svoz odpadů (tento je pro rok 2010 stanoven ve výši 500,-- Kč na osobu), obdrží na Obecním úřadě zdarma modré pytle na plasty, žluté na papír a oranžové na tetrapaky. Svoz tříděného odpadu v obci probíhá většinou v pátek v cyklu 1x za 14 dnů. Obec také zajišťuje svoz nebezpečného odpadu.

Obec ke třídění odpadu motivuje občany tím, že pokud budou odpad řádně třídít, obec v budoucnu sníží poplatky za svoz odpadu.

Zastupitelstvo se také zabývalo možnostmi vybudovat sběrný dvůr v obci a také řešilo možnosti zabezpečení biologického odpadu (např. přistavováním kontejnerů). Tento záměr však nebyl do současné doby nijak realizován. Velkoobjemový či nebezpečný odpad mohou občané obce zdarma odvézt do sběrného dvora v obci Čeperka.⁶⁴

Obec dále zajišťuje svoz netříděného odpadu přistavením velkoobjemových kontejnerů 3x za kalendářní rok, zpravidla jsou umístěny na dvou místech v obci po podobu dvou dnů.

Obecní úřad v Srchu pořádá brigády na vyčištění obce a okolí, kdy objektem zájmu je především „Jarošek“, lesík ležící mezi obcemi Srch a Staré Hradiště a další lesy v okolí obce. Těchto akcí se v průměru účastní až 70 členů místních organizací i samotní občané obce. Výsledkem jejich společného úsilí je více jak 6 tun odpadu, na jehož likvidaci se finančně podílí obce Srch a další obce na jejichž území k čištění dochází. Do programu se také zapojují děti z místní Základní školy, kteří se především podílejí na úklidu příkopů mezi obcí Srch a restaurací U Nouzů, která se nachází v obci ve vzdálenosti 1 km od naší obce. V roce 2008 v obci proběhlo štěpkování větví. Probíhala likvidace větví o průměru do 14cm. Naštěpkovaný materiál si občané odvezli k dalšímu upotřebení nebo jej ponechali pro potřeby obce.⁶⁵

⁶⁴ Obec Čeperka je od naší obce vzdálena asi 8 km.

⁶⁵ Kronika obce Srch

5. Činnost zájmových a společenských organizací

5.1 Činnost spolků v obci

(Šebek, F.,1997)⁶⁶ k činnosti spolků v Srchu uvádí následující. Působila zde tělocvičná jednota Sokol (založena patrně ještě před 1. světovou válkou), k níž přibyla místní organizace dělnické tělovýchovné jednoty (DTJ) a sbor dobrovolných hasičů a Čtenářsko-hospodářská beseda (1928 požádala obec o pozemek výstavbě vlastního skladiště), jakož i Spořitelní a záložní spolek (kampelička). K roku 1938 se v Srchu připomíná existence místního Sportovního klubu. Stinnou kapitolou v dějinách obce představovala druhá světová válka a okupace. Život obyvatel poznamenalo postupné ochromení kulturního a společenského života (zákaz Sokola a řady spolků), později velké hospodářské těžkosti spojené s přidělovým systémem prodeje potravin a ostatního zboží, rekvizice a perzekuce (zvláště po r. 1942). Kolem 10.5.1945 ve všech obcích převzaly správu revoluční národní výbory. První národní výbory byly zvoleny ve volbách 1946, ale většinou se jejich složení změnilo krátce po roce 1948, kdy se kandidátka stanovila „jednotnou národní frontou“ pod vedením jediné vládnoucí politické strany. Postupně ustal i spolkový život.

Sbor dobrovolných hasičů⁶⁷

Sbor dobrovolných hasičů v Srchu byl založen dne 15. 12. 1901. Celkový počet hasičů byl 35 (34 mužů a 1 žena). Dne 25. 9. 1999 se uskutečnil 1. ročník „Memoriálu FR. Česky“, který se v obci stále ještě každoročně pořádá, stejně jako řada dalších hasičských přeborů. SDH se dále v obci podílí především na pořádání různých kulturních a společenských akcí, sběru železa, údržbě hasičské zbrojnice a jejího okolí.

FC Titanic Srch

Fotbalový oddíl v obci. V obci pořádána pravidelná fotbalová utkání, která se těší velké oblibě především u mužů všech věkových kategorií. Příznivci fotbalu pořádají i autobusové zájezdy na utkání týmu, která se nehrají na domácí půdě. Fotbalu se věnují v obci i děti.

Sokol Srch

TJ. Sokol Srch je součástí župy Východočeská – Pippichova, která má ještě dalších 25 oddílů. TJ. Sokol Srch má 175 členů.⁶⁸

⁶⁶ ŠEBEK, F.- VINCENCIOVÁ, H.- CHLÁPEK, V. *Srch Pohránov Hrádek (stručný nástin historie obci)*.1. vydání. Pardubice: Univerzita Pardubice,1997, str.14.ISBN 80-86046-12-5.

⁶⁷ Kronika obce Srch

⁶⁸ Zdroj: <http://www.sokol-cos.cz>

5.1.1 Kulturní a společenské akce v obci

a) Kulturní akce

- Obecní ples
- Hasičský ples
- Myslivecký ples
- Květinový ples, Srdíčkový ples
- Josefovská zábava
- Dětský den
- Pout'ové odpoledne, pout'ový večer, pout'ové posezení s harmonikou
- Podzimní kateřinská zábava
- Dětský karneval
- Májová zábava
- Zábava k závěru prázdnin
- Loučení s prázdninami pro děti
- Taneční zábavy ve Sportovním areálu v Srchu

Tyto kulturní akce pořádá především kulturní výbor Obecního úřadu v Srchu, Sbor dobrovolných hasičů Srch, Sdružení rodičů při ZŠ a MŠ Srch, Myslivecké sdružení Kunětická hora.

b) Sportovní akce

- Vítání jara sportem – Dětský triatlon
- 70. výročí založení fotbalového klubu SK Srch
- Fotbalová utkání TJ FC Titanic Srch
- Srchovská devítka
- Srch žel muž
- Putovní poháry SDH Srch
- Rybářské závody
- Sportovní akce TJ Sokol Srch
- Výroční schůze FC Titanic Srch

c) Ostatní

- Tradiční pálení čarodějnic
- Setkání s občany – zastupitelstvo obce
- Masopustní rej masek
- Sběr starého železa, sběr starého papíru, sběr nebezpečného odpadu
- Brigáda na vyčištění obce a lesů v okolí
- Autobusové zájezdy pro seniory
- Vánoční koncert
- Koncert ke Dni matek
- Vítání občánků
- Tříkrálové sbírky
- Sraz rodáků

Obecní úřad dále pořádá pravidelná setkání s občany. K setkání dochází v České hospodě u Kamenických v Srchu. Tímto setkání Obecní úřad informuje občany o práci zastupitelstva, informuje o dopravní obslužnosti, o bezpečnosti dopravy v obci, dochází zde k zhodnocení investičních akcí, informuje o akcích plánovaných, o odpadovém hospodářství či kulturním životě v obci. Program setkání je vždy sestaven dle aktuální situace a požadavků.

5.1.2 Možnosti komunikace v obci

Obecní úřad v Srch vydává Zpravodaj našich obcí Srch, Hrádek a Pohránov. Tento zpravodaj vychází nepravidelně a je evidován na ministerstvu kultury v evidenci periodického tisku.⁶⁹

Obecní úřad pro snadnější komunikaci zřídil službu tzv. SMS kanál, neboť většina z občanů je již vybavena mobilním telefonem.

Rozesílání SMS zpráv je možné využít v běžném provozu, a to například k rozesílání informací typu hlášení vypnutí elektrického proudu, odstávky vodovodu, o pořádání kulturních akcí či o termínech fotbalových zápasů, ale i o dalších běžných informacích, které jsou vyvěšovány na úředních deskách.

⁶⁹ Zdroj: <http://www.mkcr.cz/scripts/>

Zpravodaj našich obcí Srch, Hrádek a Pohránov

Vydává Zastupitelstvo obce Srch

Ročník: X / 2008

Číslo: 2

říjen 2008

Telefon: 466 415 700, 466 536 455

MT starostka: 606 660 246

e-mail: podatelna@obecsrch.cz

starostka@obecsrch.cz

www.obecsrch.cz

Tento zpravodaj je zapsán od evidence periodického tisku Ministerstva kultury a bylo mu přiděleno evidenční číslo MK ČR E 15169.

Zdroj: <http://www.obecsrch.cz/>

Obecní úřad v Srchu zřídil pro zájemce zatím dva informační kanály:

"AKTUALITY" - odběrateli, který se do tohoto informačního kanálu přihlásí, budou rozesílány informace, které se objevují na vývěsních tabulích. Protože se jedná o nadstandardní způsob informování obyvatelstva, je tento kanál zpoplatněn a poplatek je ve výši 50,-- Kč.

"KRIZE" - přihlášení je stejné jako u informačního kanálu "Aktuality", avšak odběr zpráv je v tomto případě zcela ZDARMA".

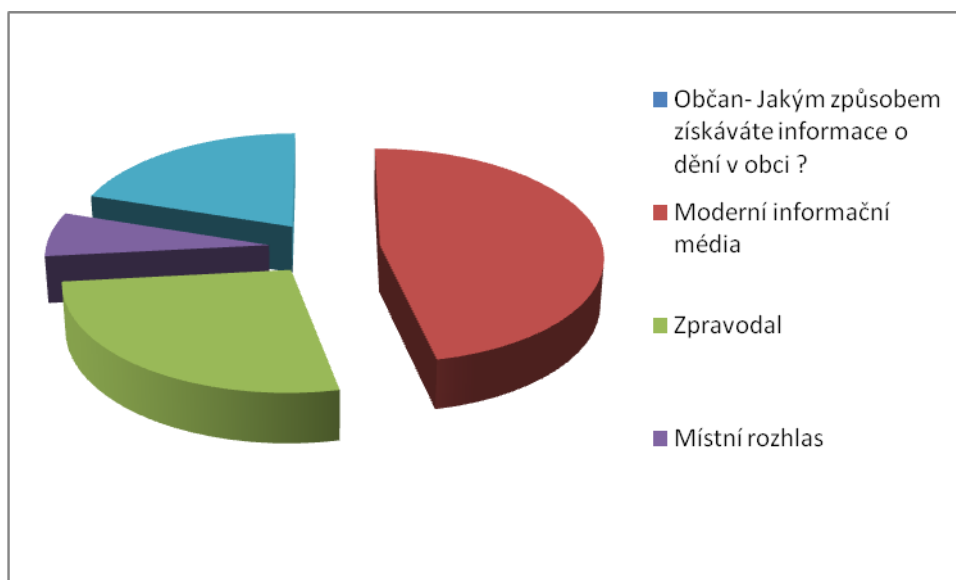
Za otázku jakým způsobem nejčastěji získávají informace o dění v obci občané a jaký způsob předávání informací k občanům se osvědčil zastupitelům, je uvedeno v níže zpracovaných tabulkách.

Tabulka č. 16 – Tok informací v obci

Občan- Jakým způsobem získáváte informace o dění v obci ?	
Moderní informační média	14
Zpravodaj	8
Místní rozhlas	2
Individuální zdroj informací	6

Zdroj: Výzkum obec Srch (vlastní zpracování)

Graf č. 3 - Tok informací v obci

Zdroj: Výzkum obec Srch (vlastní zpracování)

Tabulka č. 17 - Tok informací v obci

Zastupitelé - Jaký způsob informování občanů o dění v obci se Vám nejvíce osvědčil ?
Místní rozhlas
Zpravodaj
Moderní informační média (internet)

Zdroj: Výzkum obec Srch (vlastní zpracování)

5.1.3 Zvyky a obyčeje⁷⁰

O společenském životě v obci vypovídají i zvyky, obyčeje a lidové pranostiky v obci. V naší obci dle záznamů z kroniky byly různé zvyky, obyčeje a lidové pranostiky.

Dne 6. ledna na svátek „Tři králové“ chodili koledníci přestrojeni za monarchy. Tato tradice i dnes.

Dne 28. března „Vynášení smrti“. Tato tradice již zanikla.

O popeleční středě chodila tzv. „Maškaráda“. Ani tato tradice se již v obci dnes nekoná.

O velikonočních svátcích se zase chodilo na „koledu s pomlázkou“. Velikonoční koledování v poslední době upadá.

Dne 30. dubna, v předvečer 1. máje, se večer pálily ohně tzv. „čarodějnice“. Pálení čarodějnic se v obci každoročně pořádá a je stále velice oblíbené.

Tradiční bývávalo „Kácení májí“. O obnovení těchto oslav se obec pokusila v letech 1988 a 1989, tradice se nepodařila obnovit.

Pouť – pouťové veselice se zde vždy slavily neděli po sv. Petru a Pavlu, tedy po 29. červnu. Pouťové zábavy se pořádají i dnes.

Dne 1. a 2. listopadu na svátek „Památka zesnulých“ se ozdobí na hřbitově hroby a rozsvěcují se na nich svíčky, také označován jako „dušičky“, dodržuje se i dnes.

5. prosince, v předvečer svátku sv. Mikuláše chodili v přestrojení Mikuláš, anděl a čert obdarovávat děti dárky. Dříve také pořádány Mikulášské besídky. V obci se stále dodržuje, ale čert, Mikuláš a anděl se dnes již musí předem telefonicky objednat.

Dne 24. prosince na „Štědrý den“ se lidé postili a pod ustrojeným vánočním stromkem cukrovím, ořechy, jablky a drobnými skleněnými ozdobami. Rozsvítily se na něm svíčky, zapálily prskavky a byla bohatá štědrovečerní večeře s tradičním kaprem. Štědře byly poděleny zvířata, stromy i studna. Po slavnostní večeři si všichni dávali dárky. Chodilo se do kostela na půlnoční mši. Dne 25. a 26. prosince byly dva vánoční svátky, které se držely. Též se posílaly vánoční a novoroční pohledy s přáním všeho nejlepšího. Tradice i dnes.

⁷⁰ Kronika obce Srch

5.2 Program obnovy vesnice

K realizaci programu bylo zapotřebí vypracování urbanistické studie obce (viz výše) a okolí. Naše obec se nachází v nížinném pásmu se zřetelnými znaky inverzní polohy. To znamená, že se nachází pod přímým vlivem exhalátů produkovaných chemickým závodem Synthesia Semtín. Obec se též nachází v průsečíku dalších velkých závodů EOP (Elektrárna Opatovice), Elektrárna Chvaletice, Paramo Pardubice, Teplárny Semtín.

Tabulka č. 18 – NUTS (obecně)

NUTS = nomenklatura územních statistických jednotek		
Jednotka NUTS	Velikostní vymezení	Př.- Česká republika
NUTS 0	Stát	není
NUTS 1	3 - 7 milionů obyv.	Česká republika
NUTS 2	0,8 - 3 miliony obyv.	Regiony soudržnosti (8)
NUTS 3	150 - 800 tisíc obyv.	Kraje (14)
LAU 1		Bývalé okresy (77)
LAU 2	Obce	Obce (6249)

Zdroj: Regionalistika, regionální rozvoj a rozvoj venkova, 2008, str. 33

Tabulka č. 19 – NUTS (Srch)

Národní územně správní jednotky ČR				
NUTS 1	NUTS 2	NUTS 3	NUTS 4	NUTS 5
			LAU 1	LAU 2
Území	Regiony soudržnosti	Kraje	Okresy	Obce
ČR	ROP Severovýchod	Pardubický	Pardubice	Srch

Zdroj: vlastní zpracování

Prioritní záležitostí se tak stalo zlepšování ovzduší. Došlo tak k zavedení plynofikace, výstavbě vodovodní sítě s připojením na vodní zdroj pitné vody, vybudování kanalizace. Dále pak ozelenění obce, rozšíření služeb obyvatelstvu, zaměření na obnovu mateřské a základní školy, hasičské zbrojnice, knihovny, sportovního zařízení, modernizace kultury bydlení, rekonstrukce chodníků a místních komunikací, osvětlení, zavedení MHD (městské hromadné dopravy).

Oprava tělocvičny⁷¹

O prázdninách roku 2004 proběhla celková rekonstrukce podlahy tělocvičny v Srch. Tělocvičnu využívají děti ze základní a mateřské školy, členové místního Sokola, fotbalisté i ostatní cvičenci.

Inženýrské sítě

Velkými investičními akcemi jsou pro obec výstavby inženýrské sítě pro následnou výstavbu rodinných domků.

Sportovní areál

Značných změn zaznamenal také sportovní areál v Srchu. Kolem nových kabin byla rozšířena dlažba. Travnatá plocha hřiště byla upravena dle stávajících možností, byly také vybudovány závlahy. Byla provedena rekonstrukce starých kabin a bylo vybudováno pódium na kulturní akce. Svépomocí byla také upravena plocha vedle kabin, kde vyrostlo dětské hřiště.

Rekonstrukce úseku komunikace

Opravou silnice došlo k zajištění větší bezpečnosti v obci, neboť v roce 2009 byla následně v obci nainstalována tabule k pasivnímu měření rychlosti při vjíždění do obce. Dále také došlo k úpravě dopravního značení některých úseků v obci, což mělo hlavní význam pro usměrnění nákladní automobilové dopravy a pohybu těchto vozidel po komunikacích obce.

5.2.1 Názory občanů na dění v obci.

Názory občanů na dění v obci ukázal výzkum. Odpovědi občanů na otázku, co jim v obci nejvíce chybí jsou uvedeny v níže uvedené tabulce č. 20. Přestože se obec Srch nachází ve vzdálenosti 7 km od Pardubic, je doprava mezi městem a obcí dle vyjádření občanů zajištěna stále nedostatečně. Úprava jízdního řádu a posílení některých spojů dopravy považují někteří občané za potřebné také z důvodu, neboť děti z obce dojíždějí do škol v Pardubicích a někdy musí čekat na spojení do obce i přes jednu hodinu. Shoda byla mezi občany v názorech na chybějící sociální služby v obci. Oslovení občané uváděli, že v obci je málo tzv. „vyžití“ pro děti a za hlavní problém považují umístění dětí do Mateřské školy. V obci jim také chybí ordinace lékaře. Občané by si přáli stálou ordinaci lékaře v obci. Někteří také jako chybějící označili absenci pošty v obci. Přestože se pošta nachází asi ve 3 km vzdálené obci Staré Hradiště, považují toto občané za nedostačující, neboť na tuto poštu je velice špatné spojení a nevyhovující otevírací doba.

⁷¹ Kronika obce Srch a sdělení starostky obce

Někteří občané by také chtěli změnit vzhled obce k lepšímu, kdy jsem zaznamenala především názory na zlepšení výzdoby obce v předvánočním čase a dále je občané požadováno více zeleně na různých prostranstvích v obci.

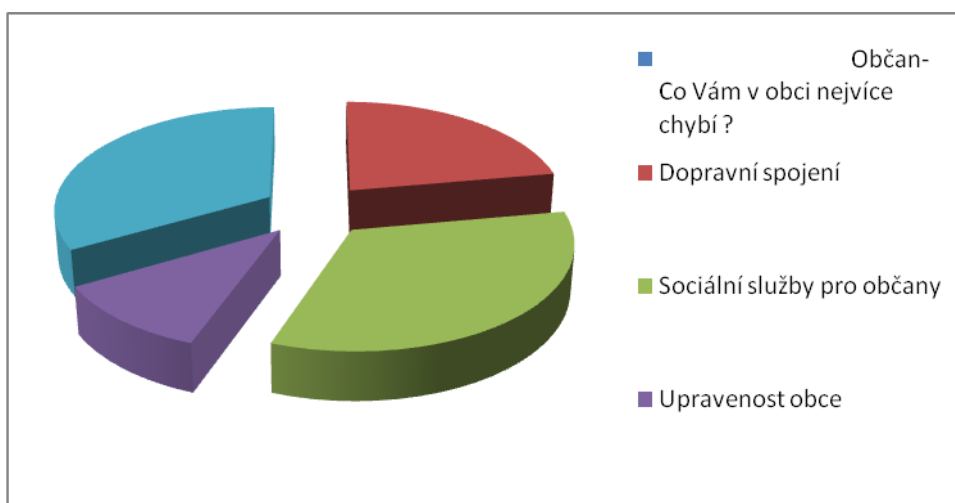
Poměrně velká část občanů, tj. 1/3 se vyjádřila, že by v obci uvítali více možností v rámci kulturního, společenského a sportovního života.

Tabulka č. 20 – Co v obci chybí

Občan- Co Vám v obci nejvíce chybí ?	
Dopravní spojení	4
Sociální služby pro občany	6
Upravenost obce	2
Možnosti kult., sport. a spol. živ.	6

Zdroj: Výzkum obec Srch (vlastní zpracování)

Graf č. 4 - Co v obci chybí

Zdroj: Výzkum obec Srch (vlastní zpracování)

Dle vyjádření zastupitelů k výše uvedené otázce, lze závěrem konstatovat, že se občané se zastupiteli na některých bodech shodli a lze je tedy považovat za chybějící. Vzhledem k tomu, že je jako chybějící je označili i zastupitelé, mají dle mého názoru občané obce velkou šanci na změnu a jejich realizaci.

5.2.2 Pohled zastupitelů na aktuální problémy v obci.

Tabulka č. 21 – Aktuální problémy dle zastupitelů obce

Zastup. - Co považujete jako člen zastup. za nejaktuálnější problém v obci nutný k realizaci?
Rozšíření mateřské školy
Rozšíření dopravní obslužnosti a bezpečnost dopravy v obci
Svoz biologického odpadu od občanů
Vylepšení chodníků - dokončení celé realizace
Odstranění špatného parkování aut v obci
Zřídit měření rychlosti v obci - dosavadní je nedostačující

Zdroj: Výzkum obec Srch (vlastní zpracování)

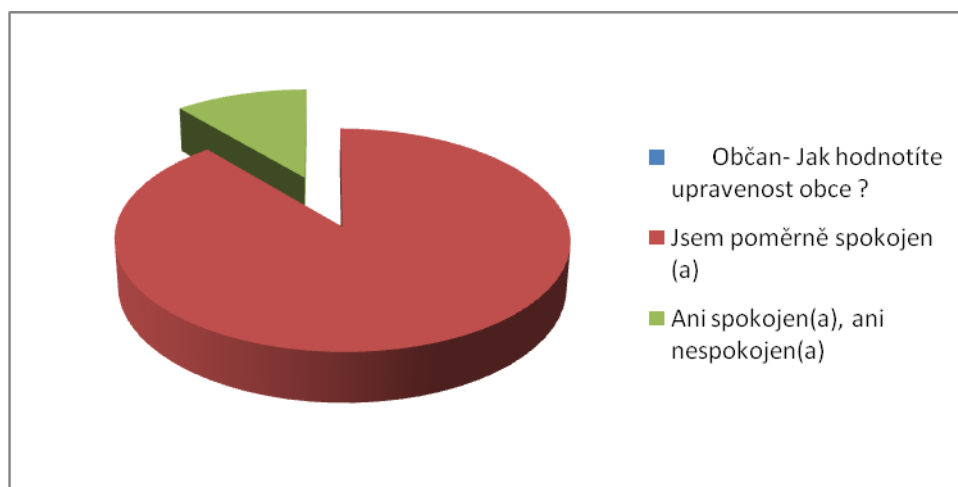
S upraveností obce jsou její občané spíše spokojeni stejně tak, jako zastupitelé a vzhledem ke shodě ve výsledku jsem již u zastupitelů nevypracovávala shodný graf.

Tabulka č. 22 – Upravenost obce

Občan- Jak hodnotíte upravenost obce ?	
Jsem poměrně spokojen (a)	16
Ani spokojen(a), ani nespokojen(a)	2

Zdroj: Výzkum obec Srch (vlastní zpracování)

Graf č. 5 - Upravenost obce

Zdroj: Výzkum obec Srch (vlastní zpracování)

Dle vyjádření starostky obce by rozvoji obce do budoucna pomohlo zlepšení dopravní obslužnosti, zlepšení občanské vybavenosti, rozvoj místních tradic, kultury a zvyků, ochrana krajiny a ekologie, podpora podnikání, spolupráce mezi obcemi. Opačný výsledek pro obec shledává ve výstavbě dalšího nového bydlení.⁷²

5.3 Svazek obcí pod Kunětickou horou

Spolupráce obcí se v současné době stává otázkou ještě aktuálnější než byla před vstupem České republiky do Evropské unie. Nevyplývá to však jen z možnosti čerpat z pro ČR nově otevřených finančních zdrojů, ale taktéž ze situace převážně malých obcí, které vystupují-li osamoceně, nemají příliš mnoho šancí podpořit svůj vlastní ekonomický, sociální a kulturní rozvoj. Svazky obcí tak pomáhají překonávat územní rozdrobenost a nízkou dynamiku rozvoje lokality.⁷³

Koncepce rozvoje Svazku obcí pod Kunětickou horu vychází a navazuje na Koncepci rozvoje Sdružení obcí pod Kunětickou horu z r. 2000. Respektuje současné Programy rozvoje a Strategické plány jednotlivých obcí. Koresponduje s Integrovanou strategií území MAS Region Kunětické hory z r. 2005 a Strategickým plánem LEADER MAS Region Kunětické hory z roku 2007.⁷⁴

Zdroj: Koncepce rozvoje Svazku pod Kunětickou horou realizační období 2008-2013, str. 1

O existenci Svazku obcí dle provedeného výzkumu vědí téměř všichni oslovení občané obce. Také téměř všichni vědí, že obec Srch je členem Svazku pod Kunětickou horou. Na doplňující otázku, zda-li vědí, čím je členství pro obec přínosem už žádný z oslovených občanů nedokázal odpovědět. Je tedy určitě pozitivní, že občané jsou informováni o členství obce ve Svazku, ale považovala bych za nutné občany více seznámit s tím, co toto členství pro obec představuje, čím může být výhodné atd.

⁷² vlastní výzkum v obci

⁷³BUBENÍČEK,V.-ČOPÍK,J.-HAJNÝ,P.-KOPŘIVA,R.-NEUMANOVÁ,T.(Eds.) *Obce jako aktéři politického procesu.In Komunitní studie regionálních politických systémů a problematika metodiky jejich zpracování.* Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze. Provozně ekonomická fakulta. Katedra humanitních věd, 2005, str. 15. ISBN 80-213-1326-9.

⁷⁴ Zdroj: <http://www.masrkh.oblast.cz>

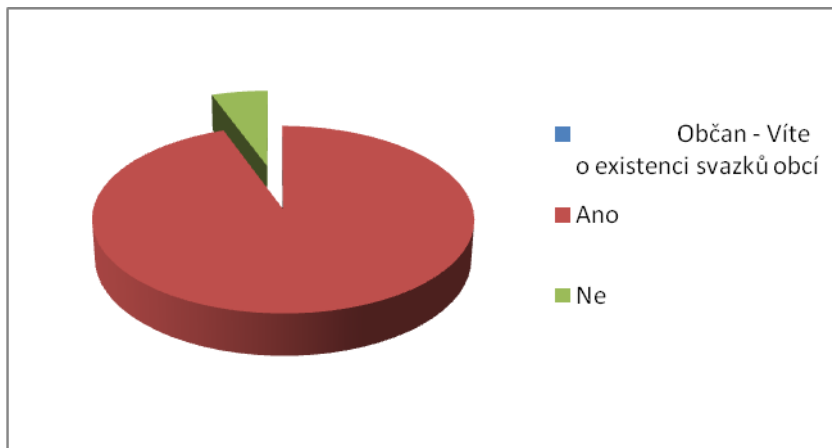
Zastupitelé obce vnímají členství ve Svazku jako pozitivní. Za hlavní přínos považují možnost získat peníze do obecní pokladny, kdy peníze ze Svazku jsou dle jejich názoru přínosem na opravu a údržbu historických památek v obci, k zakoupení uvítacích poutačů obce atd.

Tabulka č. 23 – Existence svazků

Občan - Víte o existenci svazků obcí	
Ano	17
Ne	1

Zdroj: Výzkum obec Srch (vlastní zpracování)

Graf č. 6 - Existence svazků

Zdroj: Výzkum obec Srch (vlastní zpracování)

5. 4 Aktivita občanů v obci

Také jsem během svého výzkumu chtěla od občanů a od zastupitelů zjistit, zda-li si myslí, že lze obce Srch, konkrétně její obyvatele považovat za soudržné, zda-li tuto soudržnost obyvatel vnímají.

Jak zastupitelé, tak občané se v odpovědích příliš nelišili, neboť obě skupiny si myslí, že v obci možná soudržnost je, ale že ji nevnímají nebo se neprojevuje nebo soudržnost obyvatel v obci nedovedou posoudit. Tento výsledek trochu demonstruje situaci v obci, kdy se dnes lidé příliš o sebe nezajímají, každý se jakoby „uzavře za plot svého domu.“ Tento trend nepovažuji za dobrý, neboť se tím život na obci stále více podobá a přibližuje životu ve městě, kde není výjimkou, že se ani sousedé neznají.

Tabulka č. 24 – Hodnocení soudržnosti v obci

Občan- Jak hodnotíte soudržnost obyvatel obce ?	
Soudržnost nevnímám, neprojevuje se	16
Nevím, nedovedu posoudit	2

Zdroj: Výzkum obec Srch (vlastní zpracování)

Občané obce sami uvádějí, že se veřejného života v obci účastní pouze někdy a zastupitelé by dle výsledků výzkumu přivítali větší zájem občanů o veřejné dění, o veřejný život. Zastupitelé jinak účast občanů na veřejném životě hodnotí jako průměrnou.

Tabulka č. 25 – Účast občanů na veřejném životě v obci

Občan - Účastníte se veřejného života v obci ?	
Ano účastním, ale pouze někdy	18

Zdroj: Výzkum obec Srch (vlastní zpracování)

Jak již je výše uvedeno, někteří občané by v obci přivítali větší možnosti aktivit v rámci kulturního, společenského a sportovního života. Výsledky výzkumu k tomuto tématu ukazují, že aktivity ve všech níže uvedených oblastech jsou občany vnímány neutrálně.

Tabulka č. 26 – Kulturní, sportovní a společenský život v obci

Občan- Jak hodnotíte možnosti kulturního, sportovního a společenského života v obci ?			
	Kulturní život	Sportovní život	Společenský život
Poměrně spokojen(a)	3	6	5
Ani spok. , ani nespok.	8	10	12
Spíše nespokjen(a)	7	2	1

Zdroj: Výzkum obec Srch (vlastní zpracování)

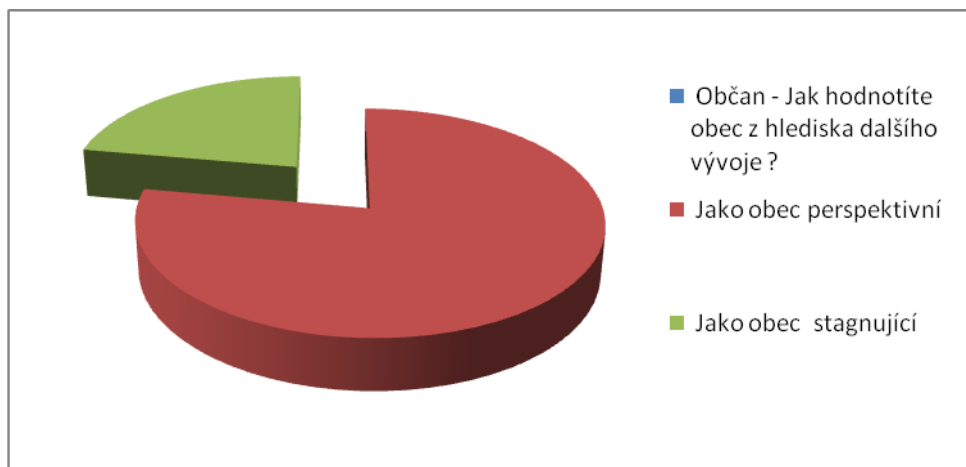
Celkový pohled na obec z hlediska jejího dalšího vývoje vidí více jak 2/3 občanů pozitivně, pouze méně než 1/3 oslovených občanů zastává pasivní názor. Zastupitelé obec jednoznačně vidí z hlediska dalšího vývoje jako perspektivní.

Tabulka č. 27 – Hodnocení obce

Občan - Jak hodnotíte obec z hlediska dalšího vývoje ?	
Jako obec perspektivní	14
Jako obec stagnující	4

Zdroj: Výzkum obec Srch (vlastní zpracování)

Graf č. 7 - Hodnocení obce

Zdroj: Výzkum obec Srch (vlastní zpracování)

6. Politické strany v životě obce

6.1 Zastupitelstvo obce Srch

V současné době pracuje zastupitelstvo obce v celkovém počtu 11 osob. Současné zastupitelstvo bylo zvoleno ve volbách v roce 2006 pro období 2006-2010. Dle vyjádření starostky obce paní Ing. Jany Jiřáňové je v současné době zastupitelstvo pouze 9 členné, neboť 2 zastupitelé odstoupili.

Obec Srch má zřízen finanční výbor, kontrolní výbor, sociální výbor, stavební komisi, komisi pro sport a mládež, komisi životního prostředí, komisi kulturní a školskou.

Občané obce na otázku kolik osob je v zastupitelstvu obce (tabulka č. 28) odpovídali poměrně nepřesně a pouze ve 3 případech byl výsledek správný. Zde bych, ale chtěla uvést, že od roku 2006 ze zastupitelstva obce Srch odstoupili dva zastupitelé, jeden muž a jedna žena, kdy za správný bylo tedy možné uznat i odpověď dalších dvou občanů. Přesto považují za docela vysoké číslo počet občanů, kteří nevědí, kolik osob je v zastupitelstvu obce.

Tabulka č. 28 – Počet zastupitelů obce

Občan - Uveďte kolik osob je v zastupitelstvu obce	
Nevím	8
Počet - 9	2
Počet - 10	4
Počet - 11	3
Počet - 13	1

Zdroj: Výzkum obec Srch (vlastní zpracování)

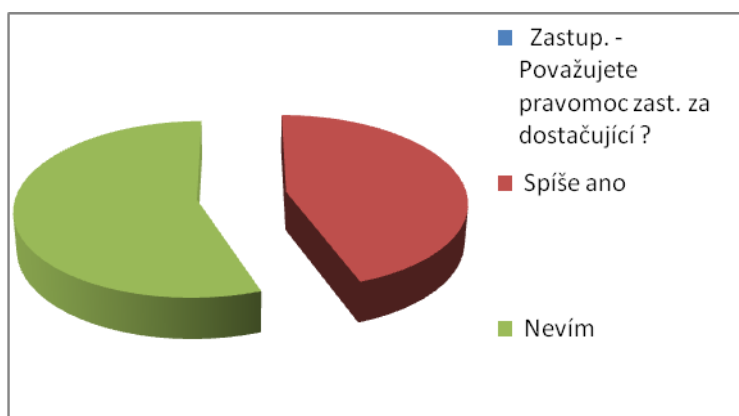
Téměř polovina zastupitelů obce považuje pravomoc Zastupitelstva obce ve věcech patřících do samostatné působnosti obce za dostatečné.

Tabulka č. 29 – Pravomoc zastupitelstva

Zastup. - Považujete pravomoc zast. za dostačující ?	
Spíše ano	4
Nevím	5

Zdroj: Výzkum obec Srch (vlastní zpracování)

Graf č. 8 - Právomoc zastupitelstva

Zdroj: Výzkum obec Srch (vlastní zpracování)

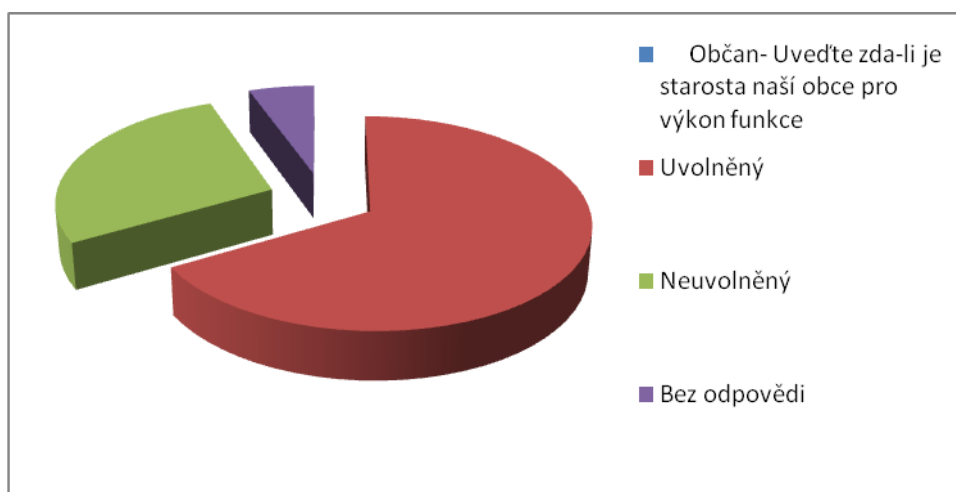
Dvě třetiny občanů odpověděli, že starostka obce Srch je pro svůj výkon funkce uvolněná ze svého zaměstnání a po skončení funkce se do něj vrací, což považují za dobrý výsledek, neboť starostka naší obce je skutečně pro výkon své funkce uvolněná.

Tabulka č. 30 – Výkon funkce starosty obce

Občan- Uvedte zda-li je starosta naší obce pro výkon funkce	
Uvolněný	12
Neuvolněný	5
Bez odpovědi	1

Zdroj: Výzkum obec Srch (vlastní zpracování)

Graf č. 9 - Výkon funkce starosty obce

Zdroj: Výzkum obec Srch (vlastní zpracování)

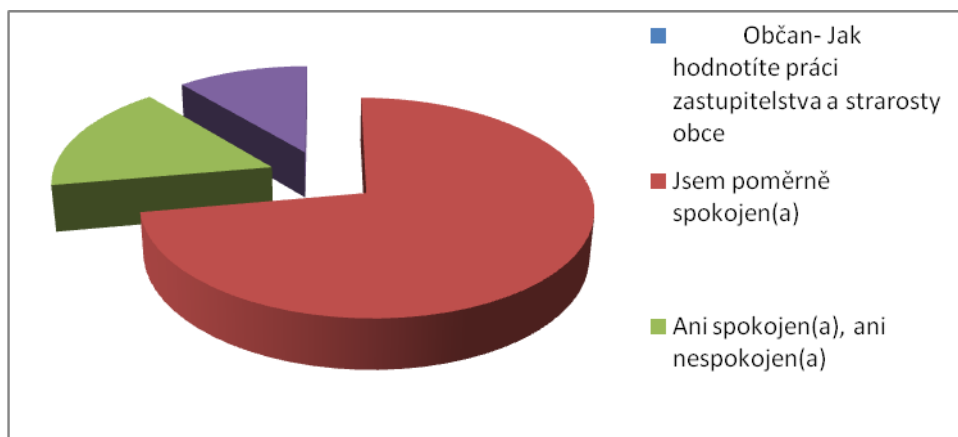
S prací Zastupitelstva obce Srch je poměrně spojeno více než 2/3 občanů. Což považují pro naše zastupitelstvo za velice kladné hodnocení a mělo by tedy i dále dobře pracovat, aby si toto příznivé hodnocení občanů udrželo i nadále.

Tabulka č. 31 – Hodnocení práce zastupitelstva

Občan- Jak hodnotíte práci zastupitelstva a starosty obce	
Jsem poměrně spokojen(a)	13
Ani spokojen(a), ani nespokojen(a)	3
Spíše nespokojen(a)	2

Zdroj: Výzkum obec Srch (vlastní zpracování)

Graf č. 10 - Hodnocení práce zastupitelstva

Zdroj: Výzkum obec Srch (vlastní zpracování)

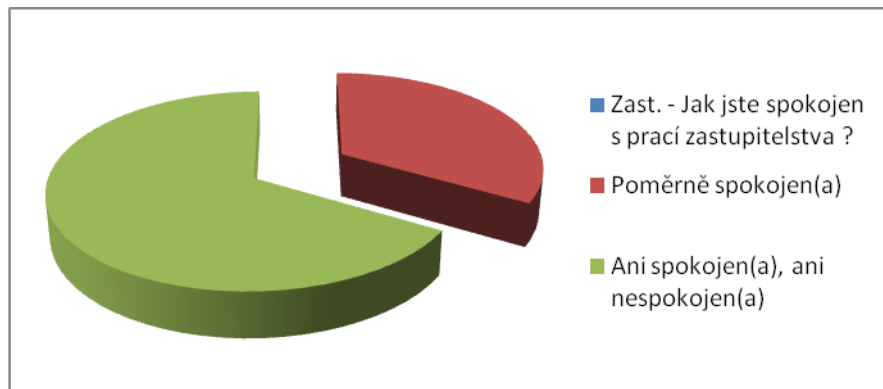
Zastupitelé již svoji práci hodnotí spíše neutrálně. Starostka obce je ale dle vlastních slov s prací zastupitelstva obce spokojena. I občané obce jsou s jejich prací poměrně spokojeni.

Tabulka č. 32 – Práce zastupitelstva

Zast. - Jak jste spokojen s prací zastupitelstva ?	
Poměrně spokojen(a)	3
Ani spokojen(a), ani nespokojen(a)	6

Zdroj: Výzkum obec Srch (vlastní zpracování)

Graf č. 11 - Práce zastupitelstva

Zdroj: Výzkum obec Srch (vlastní zpracování)

Zastupitelé na následující otázku, zda-li se občané obce zajímají o jejich práci odpovídají tak trochu nejistě, neboť téměř polovina odpovídá, že ano, že zájem ze strany občanů je, ale větší, druhá polovina jich odpovídá, že se občané spíše nezajímají či nevědí.

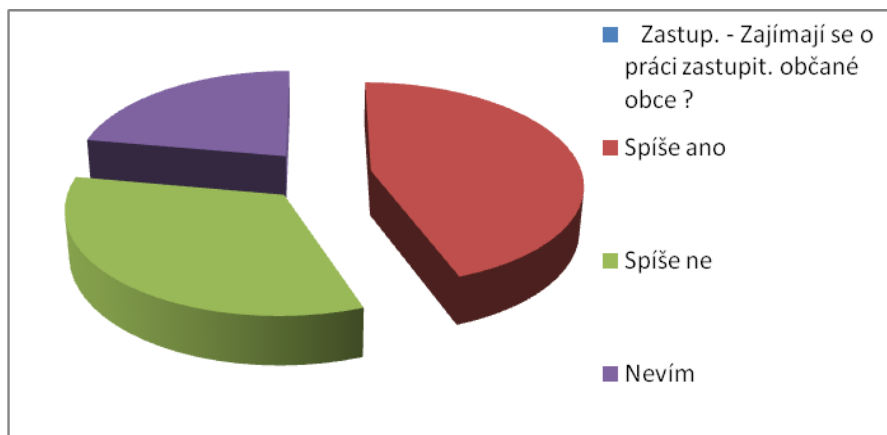
Občané obce uvádějí, že se na zastupitelstvo obce se svými problémy, dotazy či náměty příliš neobrací. Přesto práci starosty a zastupitelstva hodnotí tak, že jsou s ní poměrně spokojeni.

Tabulka č. 33 – Zájem občanů o práci zastupitelstva

Zastup. - Zajímají se o práci zastupit. občané obce ?	
Spíše ano	4
Spíše ne	3
Nevím	2

Zdroj: Výzkum obec Srch (vlastní zpracování)

Graf č. 12 - Zájem občanů o práci zastupitelstva

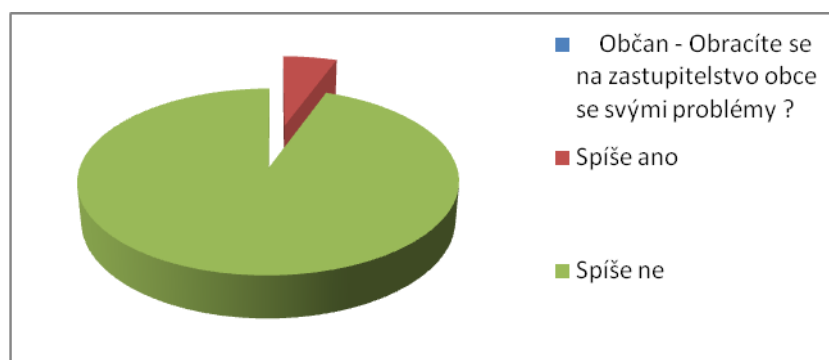
Zdroj: Výzkum obec Srch (vlastní zpracování)

Tabulka č. 34 – Vyhledání zastupitelů při problémech

Občan - Obracíte se na zastupitelstvo obce se svými problémy ?	
Spíše ano	1
Spíše ne	17

Zdroj: Výzkum obec Srch (vlastní zpracování)

Graf č. 13 - Vyhledání zastupitelů při problémech

Zdroj: Výzkum obec Srch (vlastní zpracování)

6.2 Politická participace občanů obce Srch

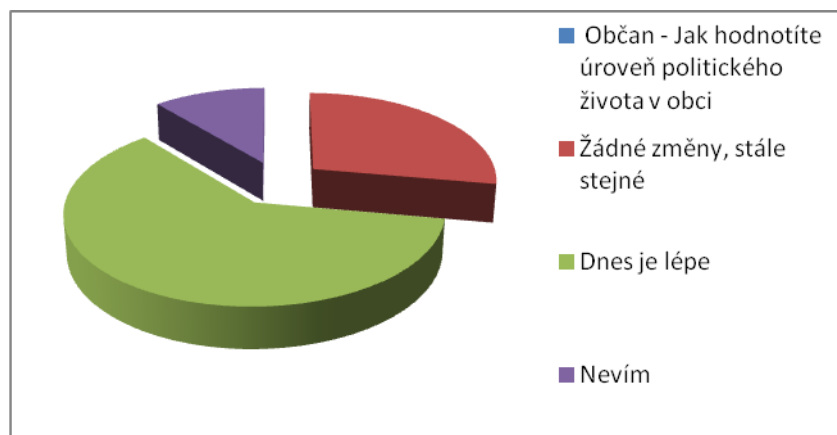
Téměř 2/3 občanů obce na otázku, jak hodnotí úroveň politického života v obci odpovědělo, že dnes je lépe. Pouze 5 občanů odpovědělo, že změny nenastaly žádné. Všichni zastupitelé úroveň politického života vnímají tak, že dnes je lépe.

Tabulka č. 35 – Hodnocení úrovně politického života

Občan - Jak hodnotíte úroveň politického života v obci	
Žádné změny, stále stejné	5
Dnes je lépe	11
Nevím	2

Zdroj: Výzkum obec Srch (vlastní zpracování)

Graf č. 14 - Hodnocení úrovně politického života

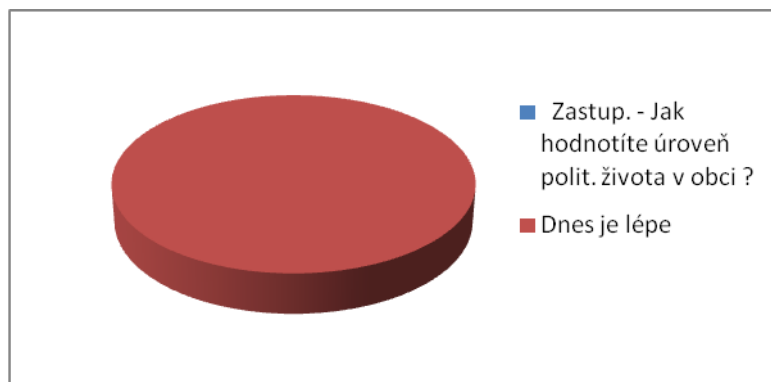
Zdroj: Výzkum obec Srch (vlastní zpracování)

Tabulka č. 36 - Hodnocení úrovně politického života

Zastup. - Jak hodnotíte úroveň polit. života v obci ?	
Dnes je lépe	9

Zdroj: Výzkum obec Srch (vlastní zpracování)

Graf č. 15 - Hodnocení úrovně politického života

Zdroj: Výzkum obec Srch (vlastní zpracování)

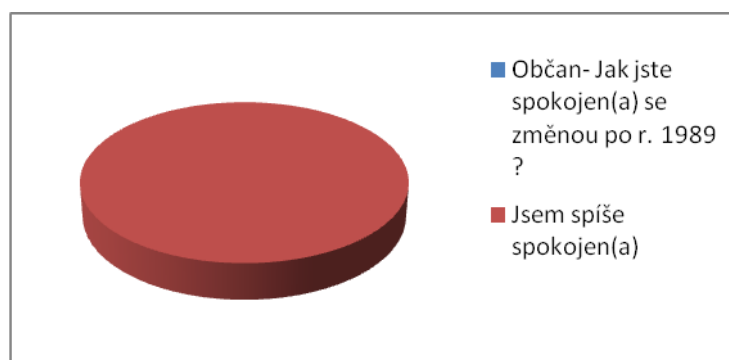
Se změnou po listopadu roku 1989 jsou spokojeni všichni oslovení občané a všichni zastupitelé obce. Vzhledem ke shodným výsledkům, jsem pro zastupitele obce již nevytvářela grafické znázornění.

Tabulka č. 37 – Spokojenost po r. 1989

Občan- Jak jste spokojen(a) se změnou po r. 1989?	
Jsem spíše spokojen(a)	18

Zdroj: Výzkum obec Srch (vlastní zpracování)

Graf č. 16 - Spokojenost po r. 1989

Zdroj: Výzkum obec Srch (vlastní zpracování)

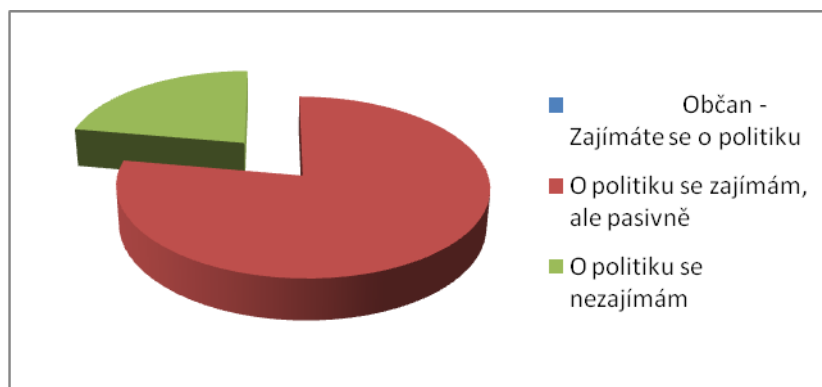
Všichni oslovení občané obce jsou se změnou společenského systému po roce 1989 spokojeni, přesto mě trochu překvapil výsledek na otázku, zda-li se zajímají o politiku. Více jak 2/3 občanů se o politiku zajímá, ale pouze pasivně. Žádný z oslovených občanů se o politiku nezajímá aktivně a 4 občané se o politiku nezajímají vůbec.

Tabulka č. 38 – Zájem o politiku

Občan - Zajímáte se o politiku	
O politiku se zajímám, ale pasivně	14
O politiku se nezajímám	4

Zdroj: Výzkum obec Srch (vlastní zpracování)

Graf č. 17 - Zájem o politiku

Zdroj: Výzkum obec Srch (vlastní zpracování)

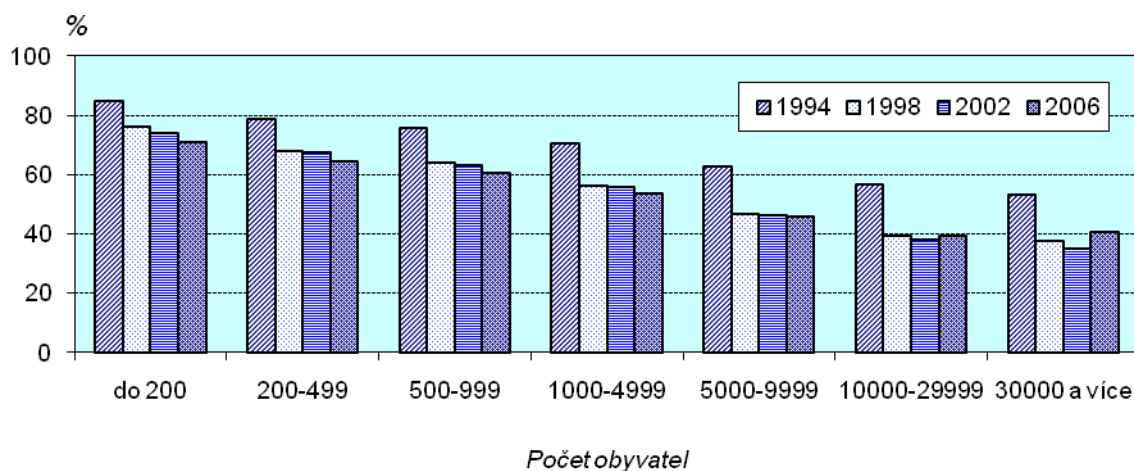
6.3 Účast ve volbách v obci Srch

Tabulka č. 39 - Volební účast podle počtu obyvatel v obci

Volební účast podle počtu obyvatel v obci				
	1994	1998	2002	2006
do 200	84,8	76,2	74	71
200-499	78,6	68,1	67,5	64,7
500-999	75,6	63,9	63,4	60,6
1.000-4.999	70,6	56,3	55,8	53,5
5.000-9.999	62,8	46,9	46,2	45,8
10.000-29.999	56,8	39,5	38	39,6
30.000 a více	53,1	37,8	35,1	40,8
Celkem	62,3	46,7	45,51	46,4

Zdroj: www.czso.cz

Graf č. 18 - Volební účast podle počtu obyvatel v obci

Zdroj: www.czso.cz

Z výsledků ČSÚ, které znázorňuje výše uvedená tabulka a graf lze konstatovat, že volební účast dle počtu obyvatel v obci je se zvyšujícím se počtem obyvatel nižší, neboť obce do 200 obyvatel měly po celé sledované období, tj. od roku 1994 do roku 2006 volební účast vždy vyšší. Naproti tomu obce s počtem obyvatel nad 30 000 měly volební účast podstatně nižší.

V obci Srch, byl v letech 1994 až 2006 počet obyvatel v rozmezí 847 až 1069 obyvatel. Mám-li porovnat volební účast občanů obce s výsledky ČSÚ, tak musím konstatovat, že i v naší obci došlo za sledované období ke zvýšení počtu obyvatel. Toto zvýšení počtu obyvatel však nemělo pozitivní vliv na výsledky volební účasti občanů během různých voleb, neboť stejně tak, jak tomu bylo celorepublikově, došlo i v naší obci ke snížení volební účasti a to z 78,24 % z roku 1994 na 48,07% za rok 2006. U voleb do zastupitelstva obce a z 81,63% z roku 1996 na 76,53% za rok 2006 u voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. U voleb do zastupitelstev krajů a voleb do Evropského parlamentu byly výsledky téměř shodné, kdy na tento výsledek mohlo mít jistě vliv období konání těchto voleb, neboť jsem provedla výzkum za období kratší.

Porovnám-li ale volební účast ve volbách do zastupitelstev obcí v naší obce a města Pardubice, tak i zde je patrné, že se volební účast občanů od roku 1994 do roku 2006 u těchto voleb snížila. K zásadnímu snížení volební účasti občanů došlo v roce 1994 a následující roky již tento pokles nebyl tak výrazný. U voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky došlo za stejné období také ke snížení volební účasti občanů a to u obce Srch z roku 1996 z 81,63% na 76,53% za rok 2006, u města Pardubice byla snížení volební účasti občanů za stejné období ze 78,65% na 67,14%.

Závěrem bych však chtěla uvést překvapující zjištění, neboť z prezentovaných výsledků byla volební účast občanů při volbách do zastupitelstev obce Srch za rok 2006, téměř shodná s volební účastí u stejných voleb města s větším počtem občanů, tj. města Pardubice, přestože v menších obcích byla volební účast občanů vždy podstatně vyšší.

Tabulka č. 40 – Volby do zastupitelstev obcí

Volby do zastupitelstev obcí								
Rok	Název obce	Okresy			Zapsaní voliči	Vydané obálky	Vol. úč. v %	Odevzd. obálky
		celk.	zpr.	v %				
1994	Srch	2	2	100	648	507	78,24	507
1998/2000		2	2	100	699	400	57,22	400
2002		2	2	100	773	453	58,6	452
2006		2	2	100	800	423	48,07	423
1994	Pce	257	246	95,72	125 238	79474	63,46	79 371
1998/2000		259	259	100	129 569	61 632	47,57	61 252
2002		259	259	100	131 417	60 202	45,81	60 093
2006		260	260	100	133 039	60 182	45,24	60 144

Zdroj: ČSÚ, www.czso.cz (vlastní zpracování)

V rámci mnou prováděného výzkumu v naší obci jsem také zastupitelům obce pokládala otázku, jak hodnotí volební účast občanů při posledních volbách do zastupitelstva obce, kdy na tuto otázku jich většina odpovídala, že volební účast považují a hodnotí jako průměrnou či jako vyšší.

Tabulka č. 41 – Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky									
Rok	Okrsky			Voliči v sezn.	Vydané obálky	Vol. úč. v %	Odevzd. obálky	Platné hlasy	% plat. hlasů
	celk.	zpr.	v %						
Srch									
1996	2	2	100	675	551	81,63	551	551	100
1998	2	2	100	694	578	83,29	577	577	99,48
2002	2	2	100	756	515	68,12	515	515	100
2006	2	2	100	848	649	76,53	649	648	99,85
Pce									
1996	259	259	100	127 788	100 502	78,65	100 388	99 885	99,5
1998	259	259	100	129 486	100 033	77,25	99 879	99 558	99,68
2002	259	259	100	131 684	79 913	60,69	79 630	79 195	99,45
2006	259	259	100	132 745	89 127	67,14	89 073	88 808	99,7

Zdroj: ČSÚ, www.czso.cz (vlastní zpracování)

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR se konaly ve dnech 2. a 3. června 2006. Volební účast v obci byla 76,53%, což lze považovat za uspokojivý výsledek, neboť ve volbách předcházejících to bylo 68,12 %.

Výsledky voleb v naší obci:

1. ODS	278 hlasů	42,90%
2. ČSSD	168 hlasů	25,92%
3. KSČM	72 hlasy	11,11%
4. Strana zelených	52 hlasy	8,02%
5. KDU – ČSL	25 hlasů	3,85%

Zdroj: ČSÚ, kronika obce Srch

Tabulka č. 42 – Volby do zastupitelstev krajů

Volby do zastupitelstev krajů									
Rok	Okrsky			Voliči v sez. n.	Vydané obálky	Vol. úč. v %	Odevzd. obálky	Platné hlasy	% plat. hlasů
	celk.	zpr.	v %						
Srch									
2000	2	2	100	717	343	47,84	343	341	99,42
2004	2	2	100	802	288	35,91	288	288	100
2008	2	2	100	954	456	47,8	452	441	97,57
Pce									
2000	259	259	100	130 546	47 406	36,31	47 269	46 862	99,14
2004	259	259	100	132 120	43 720	33	43 568	42 319	97,13
2008	258	258	100	133 647	56 455	42,24	56 385	55 484	98,4

Zdroj: ČSÚ, www.czso.cz (vlastní zpracování)

Volební účast občanů při volbách do Zastupitelstva Pardubického kraje v roce 2008 byla v naší obci 47,80%. I u těchto voleb se volební účast zvýšila oproti předcházejícím volbám, kdy volební účast byla pouze 35,91 %.

Výsledky voleb v naší obci:

1. ČSSD	128 hlasů	29,02%
2. Koalice pro Pardubický kraj	105 hlasů	23,80%
3. ODS	102 hlasy	23,12%
4. KSČM	51 hlas	11,56%
5. Nezávislí starostové	23 hlasy	5,21%

Pouze pro porovnání uvedu ještě výsledky z voleb za rok 2004.

1. ODS	107 hlasů	37,15%
2. Nezávislí	57 hlasů	19,97%
3. KSČM	54 hlasy	18,75%
4. Koalice pro Pardubický kraj	26 hlasů	9,02%
5. ČSSD	22 hlasy	7,63%

Zdroj: ČSÚ, kronika obce Srch

Tabulka č. 43 – Volby do Evropského parlamentu konané na území ČR

Volby do Evropského parlamentu konané na území ČR								
Rok	Okrsky			Počet voličů	Vydané obálky	Účast v %	Odevzd. obálky	Platné hlasy cel.
	celk.	zpr.	v %					
Srch								
2004	2	2	100	790	258	32,66	258	258
2009	2	2	100	993	329	33,13	329	329
Pce								
2004	259	259	100	131 877	39 044	29,61	39 027	38 883
2009	258	258	100	133 490	38 994	29,21	38 931	38 794

Zdroj: ČSÚ, www.czso.cz (vlastní zpracování)

Tabulka č. 44 – Volby do Senátu ČR – obec Srch

Volby do Senátu ČR - obec Srch						
Obvod: 48 - Rychnov nad Kněžnou						
Volební účast v obcích a okrscích						
Rok	Kolo	Voliči	Vyd.obálky	Vol.úč. %	Zvolený kandidát	Vol. strana
1996	1.	668	268	40,12	MVDr. František Bartoš	KDU-ČSL
	2.	668	182	27,25		
2002	1.	773	117	15,14	Ing. Václava Domšová	SNK ED
	2.	773	150	19,4		
2008	1.	954	432	45,28	JUDr. Miroslav Antl	ČSSD
	2.	953	284	29,8		

Zdroj: ČSÚ, www.czso.cz (vlastní zpracování)

Volební účast při volbách do Senátu ČR byla v obci nejslabší v roce 2002, kdy v obou kolech nepřesáhla hranici 20%. První kola voleb do Senátu ČR byly vždy s vyšší účastí, než-li kola druhá. Nejvyšší volební účast byla v prvním kole v roce 2008 a to 45,28 %.

6.4 Politické strany v obci Srch

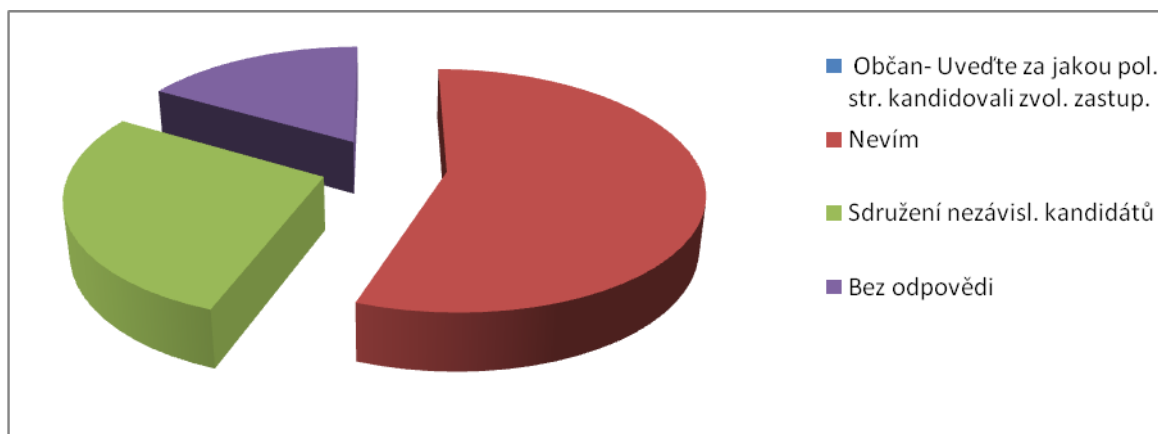
Když jsem občanům obce položila v rámci svého výzkumu otázku, ať mi uvedou, za jakou politickou stranu či politické strany zvolení zastupitelé obce kandidovali, tak téměř 2/3 občanů odpovědělo, že neví, což považuji za docela alarmující zjištění a tímto výsledkem jsem byla velice překvapena. Možná je tento výsledek ovlivněn tím, že v naší obci nepůsobí žádné politické strany působící na celorepublikové úrovni.

Tabulka č. 45 – Zvolený zastupitel a politická strana

Občan- Uved'te za jakou pol. str. kandidovali zvol. zastup.	
Nevím	10
Sdružení nezávisl. kandidátů	5
Bez odpovědi	3

Zdroj: Výzkum obec Srch (vlastní zpracování)

Graf č. 19 - Zvolený zastupitel a politická strana

Zdroj: Výzkum obec Srch (vlastní zpracování)

Tabulka č. 46 – Volby do zastupitelstva obce Srch

Volby do zastupitelstva obce - Srch								
Zastupitelé celkem, dle věku a pohlaví								
	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy
	1994		1998 - 2000		2002		2006	
Celk.poč.	9	0	6	1	6	3	7	4
do 19 let	0	0	0	0	0	0	0	0
20-24 let	0	0	0	0	0	0	0	0
25-29 let	0	0	0	0	0	0	1	0
30-34 let	0	0	0	0	2	0	0	1
35-39 let	0	0	0	1	0	1	1	0
40-44 let	2	0	3	0	2	1	0	2
45-49 let	2	0	1	0	2	0	1	0
50-54 let	1	0	0	0	0	0	3	0
55-59 let	1	0	0	0	0	1	1	1
60 a více	3	0	2	0	0	0	0	0
Prům. v.	52,11	0	50,83	35	40,67	45,67	46,71	43,5
	52,11		48,57		42,33		45,55	

Zdroj: ČSÚ, www.czso.cz (vlastní zpracování)

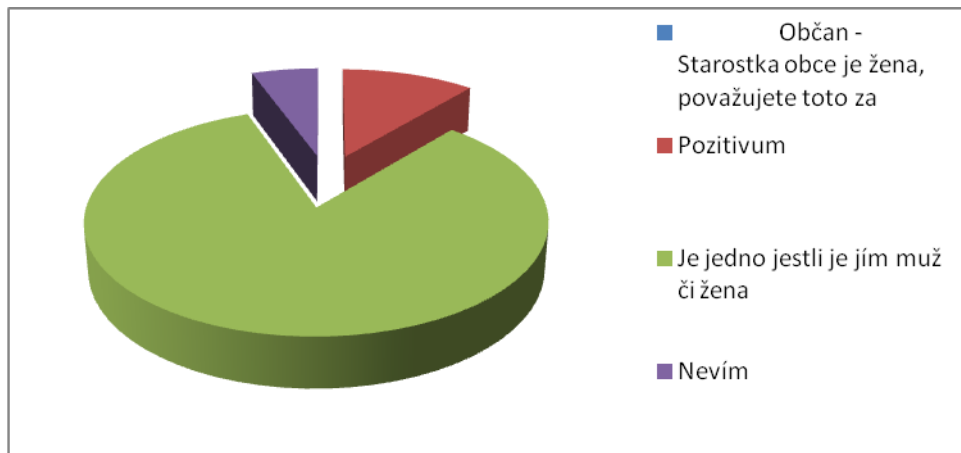
Vzhledem k tomu, že v naší obci pozici starosty zastává žena, považovala jsem za důležité se na tuto skutečnost zeptat také občanů. Trochu mě překvapilo, že tak velkému počtu občanů je celkem jedno, zda-li by tuto pozici zastával muž či žena, přestože si myslím, že se jedná o velice zajímavý moment, neboť nebylo zcela obvyklé, aby tuto pozici vykonávala žena. Ještě v roce 1994 v našem zastupitelstvu nebyla žena žádná a již v roce 2002 byly zvoleny do zastupitelstva obce celkem 3 ženy a jedna dokonce do pozice starostky obce. Tento vývoj já osobně považuji za významný a důležitý pro komunální politiku.

Tabulka č. 47 – Žena ve funkci starosty obce

Občan - Starostka obce je žena, považujete toto za	
Pozitivum	2
Je jedno jestli je jím muž či žena	15
Nevím	1

Zdroj: Výzkum obec Srch (vlastní zpracování)

Graf č. 20 - Žena ve funkci starosty obce

Zdroj: Výzkum obec Srch (vlastní zpracování)

Ze získaných údajů z výsledků voleb za jednotlivá období je zřejmé 100% zastoupení sdružení nezávislých kandidátů jak na kandidátní listině, tak i na konečném výsledku zvolených zastupitelů. Počet zastupitelů v jednotlivých obdobích byl následující v roce 1994 (9), 1998-2000 (7), 2002 (9) a v roce 2006 (11). Průměrný věk zastupitelů v obci se ve sledovaném období snížil z 52,11 let za rok 1994, na 45,55 let za rok 2006. Nejmladší muž v zastupitelstvu obce byl ve věku mezi 25-29 lety, nejmladší žena v zastupitelstvu byla ve věku 30-34 let. Nejstaršímu muži v zastupitelstvu bylo 60 let a více a nejstarším ženám do 59 let.

Zastupitelům obce jsem v rámci prováděného výzkumu položila otázku, jak vnímají skutečnost, že při volbách do zastupitelstva obce nekandidovali i další politické strany. Většina z nich odpověděla, že toto vnímají spíše negativně. Starostka obce ke své odpovědi dále uvedla, že nejen počet kandidujících politických stran vnímá negativně, ale za negativní považuje především počet kandidátek jako takových, při volbách do zastupitelstva obce.

Tabulka č. 48 – Účast žen v zastupitelstvech obcí a měst

Účast žen v zastupitelstvech obcí a měst			
Volby do zastupitelstev obcí 1990 -2006			
Rok	alespoň 1/3 žen	alespoň 1/2 žen	žádná žena
Pardubický kraj			
1994	74	12	82
1998	102	13	66
2002	140	23	40
2006	159	32	32
Pardubice			
1994	20	5	27
1998	31	7	21
2002	36	12	13
2006	45	9	13

Zdroj: ČSÚ, www.czso.cz (vlastní zpracování)

V obecních volbách se od roku 1994 do roku 2006 pozice sdružení nezávislých nijak nezměnila. V komunálních volbách nekandidovala žádná z parlamentních stran. V obci se situace za sledované období nezměnila. Nedošlo k žádné výrazné změně.

Za významné považují především to, že i bez účasti parlamentních stran v obci komunální politika plní svoji funkci, je plnohodnotnou na své úrovni a na této úrovni dělá také pro občana vše potřebné. Může to možná působit až trochu absurdně s porovnáním politického procesu na národní úrovni.

Zde považují za vhodné ještě uvést odpovědi zastupitelů na otázku, co považují z toho, co pro obec či občany jako zastupitelé obce udělali za nejvýznamnější. V tomto případě budu prezentovat především odpověď starostky obce, neboť tuto považují za nejkompaktnější a současně tak lze tuto její odpověď považovat za zhodnocení práce celého zastupitelstva obce.

Zastupitelstvo obce Srch pro své občany realizovalo především:

1. Došlo k vybudování kanalizace a opravě komunikací v obci.
2. Získání dotačních prostředků do obecní pokladny.
3. Rozšíření dopravy a zřízení příspěvku na dopravu seniorům.
4. Znovuzavedení vítání občánků a gratulací seniorům.
5. Zavedení pytlového sběru tříděného odpadu.

7. Závěr

Výzkum, konkrétní analýza činnosti organizací stran a voleb v obci Srch potvrdila, že v příměstských obcích této velikosti platí obecné poznatky. Jde především o výrazný vliv krajského města. Neúplné politické spektrum a vliv sousedského aspektu se projevuje zvláště v procesu voleb i povolební činnosti v zastupitelstvu obce.

Především na základě studia literatury, odborných pramenů, právních předpisů, analýzou volebních výsledků a v neposlední řadě provedeným výzkumným šetřením, které probíhalo technikou osobních rozhovorů s představiteli zastupitelstva obce a občany obce Srch bych chtěla upozornit na problémy či nedostatky, které by bylo dobré vyřešit a přispět tak k zlepšení současného vnímání obce Srch, ke zkvalitnění života v obci, k posílení sounáležitosti mezi občany, k zlepšení a posílení komunikace občanů a zastupitelů obce a k zlepšení politického života v obci. .

Hlavní problémy se kterými se v obci setkáváme a je nutné je řešit, jsou především malá podpora rodin s malými dětmi (především nedostatečná kapacita místní mateřské školy), nedostatečná informovanost občanů o dění v obci, pasivita či nezájem občanů o dění v obci, absence služeb v obci, absence pošty a ordinace lékaře, nedostatek služeb v sociální oblasti, malá propagace obce, nedostatečná flexibilita obce ve vztahu na změny způsobené nárůstem mladých rodin s dětmi v obci. V oblasti politického života je zřejmý malý zájem občanů o činnost zastupitelstva a slabá participace občanů obce v obecních záležitostech, nechuť občanů kandidovat, což má také dále vliv na počet kandidátek v obci. Tato až pasivita občanů je způsobená nechutí občanů zapojit se do dění v obci zpravidla z důvodu obavy z nepřízně stávajících zastupitelů obce či obavou z vlastního neúspěchu. Na druhou stranu je nutné u zastupitelů zdůraznit jejich rozhodnutí do politiky obce stupovat i opakovaně a svojí prací tak přispět k zajištění chodu celé obce ve všech oblastech.

Za pozitivní přínos práce lze považovat zejména pojmenování zjištěných nedostatků. Řešení lze spatřovat v tom, že by obec měla více využívat finanční prostředky z dotací, rozvíjet turismus, budovat cyklostezky, využívat atraktivitu polohy obce, spolupracovat více s občany a více podporovat podnikání v obci. Já osobně si myslím, že obec dělá pro občany obce maximum. Každá realizace většího projektu je závislá na financích a jejich získání není snadné a vyžaduje čas. Domnívám se tedy, že i občané by měli být trpěliví. Obec se postupně mění, myslím si ale, že je hezčí, vyspělejší. Podpora podnikání či služeb v obci je velmi obtížná, neboť pro občany jsou v dosahu služby v blízkosti Pardubic či Hradce Králové. Pro vytvoření lepší spolupráce občanů a zastupitelů či vyšší informovanosti občanů o dění v obci je nutná spolupráce obou stran. Myslím si, že pokud se občané nezačnou sami více zajímat o dění v obci, o práci zastupitelů, nebude možné tohoto cíle dosáhnou a platí to také i naopak.

V politickém procesu záleží na vzdálenosti mezi občanem a volenými politickými orgány. Na parlamentní úrovni, na úrovni krajů i ve velkých městech je tato vzdálenost značná a demokratický proces by bez ideologického a stranického zprostředkování nefungoval. Oproti v malých městech a ve venkovských obcích existuje úzký sociální prostor, uvnitř malých komunit působí značná provázanost sociálních sítí. To zásadním způsobem determinuje podobu komunální politiky, ovlivňuje socializaci i formy politické participace občanů a zejména volební chování.

Uvažujeme-li o obcích a regionech jako o politickém prostoru, pak vzdálenost mezi občany a volenými politickými orgány patří k jeho charakteristikám. Úzký sociální prostor v malých obcích dovoluje voliči, aby se rozhodoval spíše podle osobních sympatií ke kandidátovi než podle politických stran, jelikož zprostředkující úloha je v tak úzkém sociálním prostoru vlastně zbytečná. Stranická příslušnost komunálních politiků se může dokonce stávat přítěží.⁷⁵

Závěrem jsem použila výše uvedenou citaci, neboť se s jejím obsahem zcela ztotožňuji a z tohoto důvodu se na ni v celém rozsahu odkazuji, neboť lze tuto zcela aplikovat na mnou sledovanou obec a její občany. Je v ní obsaženo maximum podstatného, které „pouze“ demonstruje dlouholeté zkušenosti a práci týkající problematiky obcí.

Na základě provedené práce a výzkumu je možné považovat za vhodný následující námět vypracovanou SWOT analýzu, možnosti rozvoje obce Srch, neboť tato nebyla do současné doby pro obec vypracována.

SWOT analýza, možnosti rozvoje

Silné stránky

- dobrá infrastruktura obce (plynofikace, vodovod, kanalizace)
- obce v dosahu velkých měst (Pardubice – 6 km, Hradec Králové 20 km)
- historie obce a historické památky v obci
- účast obce ve Svazku obcí
- absence zvýšeného výskytu společensky nepřizpůsobivých osob
- v obci existence programu na ochranu životního prostředí (třídění odpadu, nově vybudovaná vodní plocha v prostoru Olšiny, čištění lesa)
- dostatečná kapacita některých druhů sportovišť (velká tělocvična, fotbalové hřiště, tenisový kurt)
- tradice pořádání sportovních závodů, turnajů, soutěží
- základní škola
- vybudování nové silnice, chodníků, osvětlení

Slabé stránky

- služby v sociální oblasti
- absence lékařské ordinace, pošty
- chybějící prostory pro pořádání společenských či kulturních akcí
- absence služeb pro občany v obci
- nedostatečná kapacita místní mateřské školy
- nedostatečná flexibilita obce ve vztahu na změny způsobené zvyšujícím se počtem obyvatel obce
- malá propagace obce
- nedostatečná informovanost o dění v obci

⁷⁵ ČMEJREK, J. *Obce a regiony jako politický prostor*. 1. vydání. Praha: Alfa Nakladatelství, s.r.o., 2008, str. 62. ISBN 978-80-87197-00-4.

- malá podpora rodin s malými dětmi
- nedostatečná podpora a organizace dětí a mládeže

Příležitosti

- maximálně využívat finanční prostředky z dotací EU či České republiky
- efektivní propagace obce, rozvoj turismu
- maximální využívání zmodernizovaného sportovního areálu pro rozšíření dalších aktivit
- větší využití atraktivity polohy obce
- péče o životní prostředí – vybudování sběrného dvora, zajištění svozu biologického odpadu od občanů
- rozvoj služeb v obci
- péče o historické památky v obci- posílení úlohy obce při organizování volnočasových aktivit dětí a mládeže
- vybudování cyklostezky
- rozvoj kulturního programu v obci – besídky, koncerty
- spolupráce obce a podnikatelských subjektů v obci

Ohrožení

- pasivita či nezájem občanů v dění v obci
- nárůst průmyslových zón v obci
- riziko nadměrné výstavby rodinných domů v obci
- snížení kapacity umístění dětí do školního zařízení v obci
- útlum v programech životního prostředí
- zadluženost obce při nadměrném spolufinancování mnoha projektů současně
- malá podpora podnikání v obci
- nedostatečné využívání dotačních prostředků či snížení podávání žádostí o dotace pro obce

8. Seznam literatury

Literatura

- a) BUBENÍČEK, V.-ČOPÍK, J.-HAJNÝ, P.-KOPŘIVA, R.-NEUMANOVÁ, T. (Eds.) *Obce jako aktéři politického procesu. In Komunitní studie regionálních politických systémů a problematika metodiky jejich zpracování.* Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze. Provozně ekonomická fakulta. Katedra humanitních věd, 2005, 96 s. ISBN 80-213-1326-9.
- b) ČMEJREK, J.-KUBÁLEK, M.-PÁTEK, Z.-DOSTÁL, P. *Moderní společnost a problémy politiky.* 3. vydání. Praha: Reprografické studio PEF ČZU v Praze, 2007, 304 s. ISBN 978-80-213-0841-1.
- c) ČMEJREK, J. *Obce a regiony jako politický prostor.* 1. vydání. Praha: Alfa Nakladatelství, s.r.o., 2008, 165 s. ISBN 978-80-87197-00-4.
- d) ČMEJREK, J. a KOPŘIVA, R. *Základy veřejné správy.* 1. vydání. Praha: Reprografické studio PEF ČZU v Praze, 2008. 124 s. ISBN 978-80-213-1626-3.
- e) ČMEJREK, J. *Zemědělství a venkov v politickém procesu.* 1. vydání. Praha: Reprografické studio PEF ČZU v Praze, 2004. 182 s. ISBN 80-213-0768-4.
- f) HUDÁK, J.-JÜPTNER, P.-SVOBODA, J. *Komunální politické systémy.* 1. vydání. Praha: Univerzita Karlova v Praze Filozofická fakulta, 2003. 190 s. ISBN 80-7308-056-7.
- g) HUDEČKOVÁ, H.-LOŠŤÁK, M.-ŠEVČÍKOVÁ, A. *Regionalistika, regionální rozvoj a rozvoj venkova.* 3. vydání. Praha: Reprografické studio PEF ČZU v Praze, 2008, 193 s. ISBN 978-80-213-1413-9.
- h) KÁŇA, P. *Základy veřejné správy.* 2. přepracované a doplněné vydání. Ostrava: Montanex, 2007, 375 s. ISBN 978-80-7225-244-2.
- ch) KOREJTKOVÁ, K. *Koncepce rozvoje Svazku obcí pod Kunětickou horou realizační období 2008-2013.* Lázně Bohdaneč: VN KONZULT, s.r.o., 2008, 42 s.
- i) KOUDELKA, Z. *Obce a kraje podle reformy veřejné správy po roce 2000.* 1. vydání. Praha: LINDE Praha a.s., 2000, 228 s. ISBN 80-7201-250-9.
- j) MAJEROVÁ, V. a kol, *Český venkov 2006-Sociální mobilita a kvalita života venkovské populace.* 1. vydání. Praha: PEF ČZU, 2006p, 130s. ISBN 978-80-213-1631-7.
- k) MAJEROVÁ, V. a kol, *Český venkov 2008-Proměny venkova.* 1. vydání. Praha: PEF ČZU, 2008, 188 s. ISBN 978-80-213-1991-0.

l) SCHELLE, K. *Vývoj české veřejné správy*. 1. vydání. Ostrava: KEY Publishing s.r.o., 2008. 431 s. ISBN 978-80-87071-92-2.

m) ŠEBEK, F.- VINCENCIOVÁ, H.- CHLÁPEK, V. *Srč Pohránov Hrádek (stručný nástin historie obcí)*. 1. vydání. Pardubice: Univerzita Pardubice, 1997. 23 s. ISBN 80-86046-12-5.

n) WOKOUN, R., MALINOVSKÝ, J. a kol. *Regionální rozvoj (Východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. 1. vydání. Praha: Linde Praha, a.s., 2008. 475 s. ISBN 978-80-7201-699-0.

Právní předpisy

a) Zákon č. 128/2000 Sb. o obcích (obecní zřízení), ust. § 49 zákona č. 128/2000 Sb.

Internetové zdroje

a) <http://www.epusa.cz>

b) <http://www.obecsrch.cz>

c) <http://www.masrkh.oblast.cz>

d) <http://www.leader.isu.cz/regiony>

e) <http://www.mikroregion.sumavanet.cz>

f) <http://www.sokol-cos.cz>

g) <http://www.mkcr.cz/scripts>

h) <http://www.isu.sz/pov>

ch) <http://www.czso.cz>

i) <http://www.volby.cz>

j) <http://portal.mpsv.cz/>

Ostatní

a) Kronika obce Srč

9. Přílohy

Příloha č. 1

Záznamový list interview – zastupitelstvo obce (standardizovaný seznam otázek)

Způsob oslovení – **anonymní**.

A. Identifikace:

- Občanem obce :**
- a) žiji v obci od narození
 - b) do obce jsem se přistěhoval(a) - z vesnice
- z města

B. Otázky:

1. Jste spokojen(a) s prací zastupitelstva obce?

2. Považujete pravomoc zastupitelstva obce ve věcech patřících do samostatné působnosti obce za dostatečné ?

3. Zajímají se o práci či její výsledky, záměry či projekty zastupitelstva občané obce ?

4. Co považujete jako člen zastupitelstva za nejaktuálnější problém či činnost, kterou je nutné v obci vykonat či realizovat ?

 - 1. _____
 - 2. _____
 - 3. _____

5. Jakou činnost či problém považují dle Vašeho názoru za nejaktuálnější občané ?

 - 1. _____
 - 2. _____
 - 3. _____

6. Jak hodnotíte úroveň politického života v obci ?
7. Jak vnímáte skutečnost, že při volbách do zastupitelstva obce nekandidovali i další politické strany ?
8. Jak hodnotíte volební účast občanů při posledních volbách do zastupitelstva obce ?
9. Jak jste spokojen(a) se změnou společenského systému po listopadu r. 1989 ?
10. Jak hodnotíte soudržnost obyvatel obce ?
11. Účastní se dle Vašeho názoru obyvatelé obce dostatečně veřejného života v obci ?
12. Uveďte jaký způsob informování občanů o dění v obci se Vám nejvíce osvědčil ?
13. Co by dle Vašeho názoru pomohlo rozvoji obce do budoucna ?
14. Jak hodnotíte možnosti kulturního, sportovního a společenského života v obci ?
15. Jak hodnotíte upravenost obce ?
16. Je členství obce ve Sdružení obcí pod Kunětickou horou, Svazku obcí pod Kunětickou horou a MAS Regionu Kunětické hory pro obec přínosem ?
17. Co by jste uvedl(a) jako nejvýznamnější z toho, co jste pro obec či občany jako zastupitel obce udělal(a) ?
18. Jak hodnotíte obec z hlediska dalšího vývoje ?

Příloha č. 2

Záznamový list interview – občan (standardizovaný seznam otázek)

Způsob oslovení – **anonymní.**

A. Identifikace:

Pohlaví: a) muž

b) žena

Věk: a) do 18 let

b) 19- 30 let

c) 31 – 50 let

d) 51 – 65 let

e) nad 65 let

Občanem obce : a) žiji v obci od narození

b) do obce jsem se přistěhoval(a) - z vesnice

- z města

B. Otázky:

1. Uveďte, kolik osob je v zastupitelstvu obce ?

2. Uveďte, za jakou politickou stranu či politické strany zvolení zastupitelé obce kandidovali?

3. Zda-li víte, tak uveďte, je-li starosta naší obce pro výkon funkce uvolněný, neuvolněný, důchodce ?

4. Starostou obce je žena, považujete toto za pozitivum, negativum, je jedno jestli starostou obce je muž či žena , nevím?

5. Jak hodnotíte práci zastupitelstva a starosty obce ?

6. Jak hodnotíte úroveň politického života v obci ?
7. Jak jste spokojen(a) se změnou společenského systému po listopadu r. 1989 ?
8. Zajímáte se o politiku ?
9. Víte o existenci svazků obcí ?
10. Víte, že obec Srch je členem Svazku obcí pod Kunětickou horou ?
11. Obracíte se jako občan obce na zastupitelstvo obce se svými problémy, dotazy či náměty ?
12. Co Vám v obci nejvíce chybí ?
13. Jak hodnotíte upravenost obce ?
14. Jak hodnotíte soudržnost obyvatel obce ?
15. Účastníte se veřejného života v obci ?
16. Jak hodnotíte možnosti kulturního, sportovního a společenského života v obci ?
17. Uveďte jakým způsobem získáváte informace o dění v obci ?
18. Jak hodnotíte obec z hlediska dalšího vývoje ?

Příloha č. 3

Symboly obce.

Význam názvu vsi Srch vykládají jazykovědci jako původně příjmení tamního usedlíka. Srch znamenalo sršeň, či také selský člověk. V české komunální heraldice je sršeň zcela mimořádnou figurou.

POPIS ZNAKU

Znak obce lze popsat: Ve stříbrném štítě nad modrou vlnitou patou sršeň přirozené barvy provázená dole dvěma vztyčenými odkloněnými zelenými dubovými listy, každý s jedním odvráceným žaludem. Sršeň je mluvícím znamením pro obec Srch. Modrá pata štítu zastupuje část obce Pohránov ležící u Pohráneckého rybníka zv. Jezero a zároveň je inspirována existencí historické vodárny v Srchu zásobující pitnou vodou kašnu na náměstí v Pardubicích. Dubové listy symbolizují místní část Hrádek, kde se nachází nejstarší strom Pardubicka, chráněný dub letní.

POPIS VLAJKY

Vlajka má podobu shodnou s popisem: List tvoří dva vodorovné pruhy, bílý a modrý vlnitý se třemi vrcholy a dvěma prohlubněmi, v poměru 3 : 1. Nad první prohlubni vzhůru letící sršeň, provázená dole vztyčenými odkloněnými zelenými dubovými listy, každý s jedním odvráceným žaludem. Prapor opakuje podobu znaku.

Příloha č. 4

Seznam kronik obcí Srch, Hrádek a Pohránov

1. „Pamětní kniha obce Pohránova“

- kronikář: František Šafařík (tehdejší starosta obce)
- založena: 2. 8. 1923
- dokončena: 4. 4. 1946
- uložena: Státní okresní archiv Pardubice, č. Sk. 708

2. „Pamětní kniha obce Hrádek U Lázní Bohdaneč“

- kronikář: Jan Maršíček (tehdejší správce školy v Hrádku)
- založena: 4. 12. 1926
- dokončena: r. 1977
- uložena: Státní okresní archiv Pardubice, č. Sk. 234; č. př. 117/94

3. „Příloha k obecní kronice Hrádek“

- kronikář:
- období: po r. 1945 – do r. 1993
- obsah: str. 1 – 66 popis a fotografie jednotlivých domů obce
70 – 84 fotografie ze života obce
- uložena: Obecní úřad Srch
(v předávacím protokolu se m.j. uvádí, že obecní kroniky Hrádku I., II. a III. byly předány v březnu a dubnu 1993 p. Chlápkovi, tehdejšímu starostovi obcí Srch, Hrádek a Pohránov)

4. „Kronika obce Srch“

- kronikář: František Štancel, Srch čp.47 (kronikář od r. 1924)
- založena
- dokončena:
- uložena: ztracena

5. „Kronika obce Srch – I. díl“

- kronikář: část A – Jaromír Pultar (úředník, člen KSČ, LM)
část B – Vladimír Chlápek (starosta obce)
- založena: část A – 1.1.1980 (obsah: od vzniku obce až do r. 1993)
část B - prosinec 1995 (obsah: 1994 – červenec 1998)
- uložena: Obecní úřad Srch
- v části A - čerpáno ze školních kronik (I. – III. z let 1856, 1905 – 1940, a pozdější), z Pamětní knihy dobrovolných hasičů v Srchu (z let 1902 – 1945), z vypůjčených zápisků, z kronik Hrádek a Stéblová, z historických zápisků pana Zdeňka Cinkana (historik, přech. bydliště v Srchu, čp. 19)

6. „Kronika obce Srch – II. díl“

- kronikář: Vladimír Chlápek (starosta obce)
- založena: volné pokračování I. dílu z července 1998 - povodně
- dokončena: prosinec 2002
- uložena: Státní okresní archiv Pardubice, č. Sk. 708

